

Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli i Doradztwa Metodycznego w Pabianicach

Pabianice 95-200, ul. Kazimierza 8,
tel. (42) 215-42-42, fax: (42) 42 215-04-31,
e-mail: podn@podn-pabianice.pl, www.podn-pabianice.pl

Biuletyn Metodyczny

Nr 08/2016

Redakcja:

Eliza Matusiak

Zofia Szmidt

Redakcja techniczna:

Eliza Matusiak

Druk:

Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli

I Doradztwa Metodycznego w Pabianicach

ul. Kazimierza 8, 95-200 Pabianice

Nakład: 50 egzemplarzy

PABIANICE 2016

Spis treści

Wstęp.....	5
Mariola Jóźwik <i>Bajkoterapia w przedszkolu</i>	7
Mariola Jóźwik <i>Scenariusz zajęć z języka angielskiego dla klasy III szkoły podstawowej</i>	9
Małgorzata Gmosińska <i>Propozycje zabaw twórczych dla przedszkolaków i uczniów klas I-III</i>	14
Agnieszka Kulpińska-Górska <i>Scenariusz zajęć otwartych: „Wzrost i rozwój gospodarczy”</i>	19
Agnieszka Kulpińska-Górska <i>Konspekt zajęć otwartych „Wybór zawodu i ścieżki kształcenia decyzją przemyslaną”</i>	22
Agnieszka Kulpińska-Górska <i>Scenariusz zajęć otwartych „Komunikacja interpersonalna”</i>	37
Zofia Szmidt <i>Scenariusz zajęć metodą oceniania kształtującego (OK) w gimnazjum</i>	44
Biegańska Aldona <i>Konspekt zajęć w klasie II szkoły podstawowej „W leśnej pasiece. Pszczoły”</i>	56
Eliza Matusiak <i>Konspekt zajęć otwartych „Zastosowanie arkusza kalkulacyjnego w szkole”</i>	60
Eliza Matusiak <i>Konspekt zajęć otwartych „Praca z edytorem tekstu i w chmurze”</i>	67
Z OSTATNIEJ CHWILI - co w oświacie piszczy... przedruk ze strony internetowej Ministerstwa Edukacji Narodowej.....	75
Od 1 września nie będzie godzin karcianych – ustawa podpisana przez Prezydenta.....	75
Rozmowy w MEN o innowacjach.....	77
Czekamy na ankiety – program „Internet dla szkół”.....	78

Wstęp

Szanowni Państwo!

Minęło sporo czasu od naszego ostatniego „spotkania” na szpaltach Biuletynu Metodycznego PODNiDM w Pabianicach.

W bieżącym - ósmym numerze BM proponujemy Państwu przede wszystkim scenariusze zajęć do wykorzystania w praktyce szkolnej wszystkich etapów edukacyjnych.

Dla nauczycieli przedszkoli i edukacji wczesnoszkolnej polecamy ciekawy artykuł „Bakjoterapia w przedszkolu” oraz atrakcyjne zabawy twórcze typu tangram, kwadraty, zabawy ruchowe i plastyczne. Godne polecenia są też scenariusze do pracy z uczniami w szkole podstawowej. Scenariusz zajęć z języka angielskiego pod tytułem „Spring is coming (*Na tropie wiosny*)” pokazuje, w jaki sposób ciekawie i przyjaźnie dla małego dziecka, wprowadzać słownictwo związane z opisami przyrody. Nauczycieli klasy II zainteresować powinien konspekt zajęć „W leśnej pasiece. Pszczoły”, który niezwykle atrakcyjnie przybliży dzieciom środowisko życia pszczoł i ogromne znaczenie tych owadów dla świata przyrody, w tym- dla człowieka.

Z kolei scenariusz zajęć „Zmiany w polskim przemyśle” dotyczy trzeciego etapu edukacyjnego; autorka promuje w nim stosowanie metody oceniania kształtującego oraz atrakcyjnej metody pracy na lekcjach geografii - metaplanu. Scenariusz prezentuje prostotę wykorzystania OK w edukacji, podkreśla konieczność zadbania o spójność celów operacyjnych lekcji, kryteriów oceniania zawartych w NaCoBeZu oraz pytań kluczowych, podkreślając jednocześnie znaczenie koleżeńskej informacji zwrotnej, przekazywanej sobie wzajemnie przez uczniów.

Dla nauczycieli gimnazjów przeznaczone są również konspekty nowatorskich zajęć z uczniami, poświęconych wyborowi zawodu i ścieżki dalszego kształcenia.

Natomiast czwartemu etapowi edukacyjnemu poświęcono scenariusze zajęć z zakresu przedsiębiorczości: „Wzrost i rozwój gospodarczy” oraz „Komunikacja interpersonalna”.

Nauczycielom szkół ponadgimnazjalnych polecamy również poprowadzenie zajęć „Zastosowanie arkusza kalkulacyjnego w szkole” oraz „Praca z edytorem tekstu i w chmurze”. Oba opracowania zachęcają do aktywizowania i motywowania uczniów do pracy z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, co trafnie wpisuje się w oczekiwania współczesnego ucznia i jego wirtualny świat.

Liczymy na Państwa zainteresowanie naszymi propozycjami oraz mobilizację do dzielenia się własnymi materiałami edukacyjnymi, które wzbogacą kolejny numer naszego biuletynu, na co nieustannie czekamy.

Zachęcamy Państwa również do współtworzenia z nami BM i przesyłania nam autorskich opracowań nie tylko metodycznych, ale też refleksji

i przemyśleń dotyczących zmian w edukacji i doskonaleniu zawodowym nauczycieli.

Eliza Matusiak i Zofia Szmidt

w imieniu a autorów opracowań BM PODNiDM

Mariola Józwik
Bajkoterapia w przedszkolu

W Przedszkolu Miejskim Nr 16 z Oddziałami Integracyjnymi i Specjalnymi nauczycielki prowadzą wiele zajęć z elementami bajkoterapii.

Seria przedstawień teatralnych przeprowadzona została w roku szkolnym 2014/2015 pomiędzy dwiema grupami, gdzie dzieci uczestniczyły w zajęciach prowadzonych przez M. Józwik i B. Kossakowską pod hasłem „ Pożegnanie zimy”, „Pisanka bajeczka”, „Paczki i faworki u babci Honorki”.

Zajęcia dramowe wykorzystujemy również w trakcie muzykoterapii prowadzonej na terenie naszego przedszkola dla dzieci z orzeczeniami o niepełnosprawności i objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

Ze względu na specyfikę placówki i potrzeby dzieci niepełnosprawnych, w tym z problemami emocjonalnymi to właśnie bajkoterapia jest jedną z bardziej znaczących dla rozwoju emocjonalnego dziecka.

Celem zajęć, w których wykorzystujemy w przedszkolu metodę dramy, jest uświadomienie dzieciom mocy słów, skupienie się i zrozumienie wypowiedzi zabarwionych emocjonalnie, rozpoznawanie pozytywnych i negatywnych komunikatów, stymulowanie empatii oraz inteligencji emocjonalnej, ale też poszerzanie zasobu słownictwa.

Przedstawienia teatralne w każdej formie, są dla dzieci zawsze okazją do przeżywania silnych emocji. Zajęcia te łączymy z rozwijaniem zdolności manualnych, umuzykalniających i ruchowych u dzieci.

Takie zajęcia przeprowadziłam w grupie integracyjnej z udziałem nauczyciela wspierającego, dyrektor Beaty Adasiak i pedagoga - terapeuty Katarzyny Zawadzkiej.

Scenariusz zajęć zawiera również metodę malowania 10 palcami. Jeszcze do niedawna same wykonywałyśmy specjalną farbę, obecnie można ją już nabyć w sklepach papierniczych.

Nauczycielki miały okazję zaobserwować reakcje dzieci na pierwsze dla nich zetknięcie się z farbą o konsystencji średnio gęstego budyniu. Reakcje były dwojakie: zachowania dystansu i postawy zaangażowania.

Pierwsza z nich wiąże z chęcią unikania wykonania zadania. Dziecko wykazuje opór emocjonalny związany z koniecznością zabrudzenia całej ręki farbami. Nieśmiało moczy koniec palca w tworzywie i maluje nim, jak pędzlem.

Jednak po chwili, przy udziale nauczycielek obserwujących zajęcia i pomagających w działalności plastycznej dzieci dało się zaobserwować duże zaciekawienie i przełamanie przed obawą „upaprania się”.

Zalety metody malowania 10 palcami:

- wartości diagnostyczne.
- uwalnianie się od zahamowań.
- pobudzenie ekspresji ruchowej i fantazji.
- pokonania lęku przed masami przekształcalnymi.
- wzmacnianie wiary we własne siły.

Mariola Jóźwik
Scenariusz zajęć z języka angielskiego
dla klasy III szkoły podstawowej.

Temat: **Spring is coming. Na tropie wiosny.**

Czas zajęć: 45 minut.

Cele ogólne:

- rozwijanie ogólnych sprawności językowych: mówienia, słuchania, czytania, pisanie,
- poszerzanie zasobu słownictwa związanego z wiosną.

Cele operacyjne:

Uczeń w toku zajęć:

- utrwała ustalone zwroty na powitanie z nauczycielem,
- stosuje krótkie odpowiedzi na zadane pytania w czasie Present Simple, Present Continuous,
- kojarzy obrazek z jego podpisem;
- wyróżnia z wysłuchanego tekstu przedstawienia teatralnego nowo poznane słownictwo: owady, kolory i wyrazy związane z wiosną,
- ilustruje ruchem tekst piosenki,
- koloruje obrazek według poleceń nauczyciela.

Metody nauczania:

- Metoda Audiolingwalna (ALM),
- Total Physical Response (TPR),
- Metoda Future Learning System,
- podające: rozmowa, praca z tekstem, opis słowny,

- problemowe: zabawa dydaktyczna,
- praktyczne: aktywność ruchowa i plastyczna,
- waloryzacyjne: drama, muzyka.

Formy pracy:

- praca indywidualna i grupowa,
- praca zbiorowa z całą klasą

Środki dydaktyczne:

- scenariusz przedstawienia 'Spring and colours',
- rysunkowe postacie na patyczkach, parawan,
- flashcards - karty z obrazkami,
- odtwarzacz CD, płyta z nagraniami, rzutnik,
- karty pracy.

Przebieg lekcji:

L.p.	Etapy lekcji	Czynności nauczyciela	Czynności uczniów
1.	Czynności organizacyjne 5 min.	Nauczyciel wita się z uczniami, odpowiada na pytania uczniów: - Hello children - Hello teacher - Are you ready for fun? - Yes, we are. Sprawdza listę obecności. W trakcie sprawdzania listy obecności dzieci odpowiadają: present, absent. Nauczyciel czyta nazwiska których nie ma na liście lub	Uczniowie witają się z nauczycielem, zadają pytania: - How are you today? - Are you in a good mood? - Do you like sweets? - What are you doing now?

L.p.	Etapy lekcji	Czynności nauczyciela	Czynności uczniów
		podaje imiona bohaterów bajek: Harry Potter, Cinderella- dzieci odpowiadają: not here.	
2.	Rozgrzewka językowa 5 min	Nauczyciel rozdaje kartki ze zdaniami w czasie Present Simple i Present Continuous i krótkimi odpowiedziami : - Yes, I do; - No, I don't, - Yes, she is; - No, she isn't.	Klasa podzielona na 2 grupy. Jedna grupa czyta pytanie. Druga czyta odpowiedź: uczniowie, którzy posiadają wybraną kartkę z odpowiedzią, czytają ją głośno i pokazują kolegom w celu weryfikacji poprawności wykonania zadania.
3.	Faza zasadnicza lekcji Poznanie nowego słownictwa 5 min.	Nauczyciel zapoznaje uczniów z tematem i celem zajęć. Przy pomocy flashcards nauczyciel przedstawia uczniom nowe słówka, których nauczą się podczas zajęć lub utrwalą: a red ladybird, a yellow sun, a blue butterfly, a green frog, a boy, a girl, Spring, a watering can, a flower, a leaf,	Uczniowie powtarzają nowo poznane słownictwo.

L.p.	Etapy lekcji	Czynności nauczyciela	Czynności uczniów
	Oglądanie przedstawienia „Spring and colours” 6 min.	a stem. Nauczyciel wykorzystuje do przedstawienia rysunkowe postacie na patyczkach, parawan.	Uczniowie słuchają i oglądają przedstawienie.
	Prezentacja zdań na tablicy. 4 min.	Nauczyciel zapisuje na tablicy zdania, czyta je głośno.	Uczniowie powtarzają zwroty użyte w przedstawieniu: - Spring is coming. - Spring is carrying a watering can. - Flowers are sleeping. - Flowers are growing. - We want to sleep. - We want to be colourful. - Flowers are beautiful.
	Ilustracja piosenki 5 min.	Nauczyciel odtwarza piosenkę na rzutniku „The flower song”. Prosi o wysłuchanie nagrania i obejrzenie filmu. Nauczyciel tłumaczy wybrane zdania w piosence, prosi o ich ilustrację ruchową według pomysłów dzieci.	Uczniowie słuchają nagrania i oglądają film. Klasa podzielona na 2 grupy: nauczyciel odtwarza I zwrotkę piosenki bez filmu, jedna grupa podnosi kwiat w określonym kolorze do góry – prosty układ taneczny. Druga grupa reaguje tak samo na II zwrotkę. Zmiana ról.
	Zabawa słuchowa 6 min.	Nauczyciel przyczepia obrazki dla każdego dziecka z poznanymi wyrazami. Wyjaśnia zasady zabawy: ▪ dzieci maszerują w kole przy	Uczniowie maszerują po kole w rytm muzyki. Na przerwę w muzyce przykucają wszystkie oprócz wywołanych dzieci.

L.p.	Etapy lekcji	Czynności nauczyciela	Czynności uczniów
		muzyce, ▪ na przerwę w muzyce nauczyciel mówi: - Ladybirds are flying, - Frogs are jumping, - The sun is dancing, - Butterflies are flying, - Spring is watering the flowers. - Flowers are growing	Uczniowie wywołani realizują ruchem polecenia nauczyciela
4.	Praca domowa 3 min	Karty pracy- uzupełnianie brakujących liter w wyrazach, rozwiązywanie krzyżówki.	Uczniowie analizują z nauczycielem zadania do wykonania- utrwalenie pisowni poznanych wyrazów.
5.	Faza końcowa lekcji Utrwalenie wprowadzonego materiału i podsumowanie zajęć 6 min.	Karty pracy- ilustracje do kolorowania. Polecenia nauczyciela: a pink watering can, green stems and leaves, a red ladybird, a green frog, a blue butterfly, a yellow sun, a purple dress, brown hair, black shoes, an orange flower.	Uczniowie kolorują ilustracje według poleceń nauczyciela. Po zakończonej pracy, powtarzają za nauczycielem podane wcześniej zwroty.

Małgorzata Gmosińska

Propozycje zabaw twórczych dla przedszkolaków i uczniów klas I-III

Propozycje twórczego rozwiązywania problemów.

1. **TANGRAM** – wymyślenie własnego tangramu. Uczestnicy dzielą kartkę A4 na siedem części wg własnego uznania, składają w całość, a następnie układają „obrazek” wg własnej wyobraźni, ale z zachowaniem zasad: należy wykorzystać wszystkie części, elementy muszą leżeć obok siebie.
2. **KWADRATY** – różne propozycje zabaw:
 - **Tetramino** – układanka z czterech klocków, kwadratów. Ile różnych figur można ułożyć z 4 identycznych kwadratów łączących się pełnymi bokami? (można ułożyć 7 figur, które nie są identyczne po wykonaniu rotacji, obrotu),
 - **Pantomino** - układanka z pięciu klocków, kwadratów. Ile różnych figur można ułożyć z 5 identycznych kwadratów łączących się pełnymi bokami? (z 5 kwadratów można ułożyć 12 różnych figur),
 - **Pasek** - wykonanie oryginalnego paska, który będzie pasował na każdego uczestnika warsztatów z dostępnych materiałów (taśma, spinacze biurowe, klamerki do bielizny itp.).

Propozycje wybranych ćwiczeń i zabaw twórczych:

- „**Opowieść z kostki**” - stymulowanie do stosowania odległych i trafnych metafor.

Dzielimy grupę na 3-4 osobowe zespoły lub jak w przypadku młodszych dzieci bawimy się z całą grupą. Jedna osoba z zespołu rzuca kostką do gry, losując liczbę dla zespołu. Zadaniem grupy jest ułożenie opowieści dotyczącej wszystkiego co kojarzy się z liczbą, która wypadła.

- „**Burza pytań**” - to odmiana " burzy mózgów"; podczas pracy grupy poszukują pytań, jakie można postawić wybranemu **tekstowi** (lektura, zadanie matematyczne itp.) lub sytuacji (**Przedszkole, Las, Wycieczka**).

Pozwala to rozjaśnić czytana treść, spojrzeć na nią z różnych perspektyw. Uczy tworzyć pytania oraz sposobu uzyskania informacji na dany temat.

- **Sklep z zabawkami, Wakacje, Wymarzona podróż** - Kruszenie – polega na wyróżnianiu jak największej liczby wad wybranego obiektu.
- **Jakie to przysłowie?** - Ćwiczenie umiejętności przekazywania gestem określonych treści słownych, kształcą wyobraźnię i ekspresję ruchową.

Każda grupa losuje jedno przysłowie. Przez chwilę zastanawia się, jak za pomocą gestu można je zilustrować. Grupa inscenizuje przysłowie, a reszta klasy próbuje je odgadnąć.

Przykłady przysłów:

- W marcu jak w garncu.
 - Kwiecień plecień, bo przeplata trochę zimy, trochę lata.
 - Choć już w kwietniu słońko grzeje, nieraz pole śnieg zawieje.
 - Nie wywołuj wilka z lasu.
 - Głodnemu chleb na myśli.
 - Lepszy wróbel w garści, niż gołąb na dachu.
 - Gdyby kózka nie skakała, to by nóżki nie złamała.
 - Dobrymi chęciami piekło jest wybrukowane.
 - Gdzie kucharek sześć, tam nie ma co jeść
 - Kto pyta, nie błądzi.
- **Dziecko, Nauczyciel, Wiosna, Drzewo** (... jest jak... bo...) - tworzenie analogii, poszukiwanie analogicznego porównania do podanego tematu.
 - **Co powiedziałyby twoje buty, dłoń... gdyby umiały mówić? lub Moja dłoń(buty) jest (są) jaka?...** – personifikacja czyli nadawanie przedmiotowi nieożywionemu jak najwięcej cech ludzkich.
 - **Bajka, Twórca, Rutyniarz** – zalety wad i wady zalet – tworzenie listy wad i zalet, wyróżnianie warunków i sytuacji w których zalety działają na niekorzyść „obiekta”, a wady na jego korzyść.

- **Co można z tym zrobić?** – inne spojrzenie na przedmioty codziennego użytku, Co można zrobić z gumką do ołówka, kartką papieru, starym zamkiem do drzwi, kłódką, parasolką? W pierwszej części poszukuje się jak największej ilości pomysłów, w drugiej części klasyfikuje się pomysły w grupy rodzajowe.
- **Wymyśl typ zabawki, biurka zachęcającego do nauki, czytania, gry w szachy** - Sztafeta – technika, w której kolejno osoby podają rozwiązanie danego problemu. Nie wolno powtórzyć poprzedniej propozycji rozwiązania ani zaproponować czegoś zupełnie nowego, chodzi o przekształcanie, uzupełnianie i ulepszanie przedstawionego pomysłu.

Zabawy dramatyczne

Odtwarzanie scenek, granie ról (z życia lub bajkowych) wykorzystanie tytułów bajek lub baśni oraz obrazków przedstawiających zwierzęta, rośliny itp.

- **Żywy teatr** – wszelka sceniczna improwizacja (zorganizowana), inscenizacja twórcza, w której dzieci wygłaszają dialogi na żywo. Forma ta powstała z zabaw naśladowczych i tematycznych. Podstawą teatru samorodnego jest przeżycie, które pobudza u ludzi chęć do naśladowania. Takich przeżyć może dostarczyć opowiadanie nauczyciela, film, cykl obrazów, opowiadanie, wiersz, baśń czy bajka. Przez gest, czy mimikę dziecko upodabnia się do postaci, którą chce przedstawić. Do tego dołącza się słowo ze wszystkimi elementami akcji, w której aktorzy przekazują własne przeżycia. Samorodny teatr może być monodramem, dialogiem, pantomimą, żywym obrazem itp.

- **Rzeźba** – przedstawiana jest zazwyczaj przez kilka osób, z których jedna z nich wchodzi w rolę rzeźbiarza, pozostałe są materiałem rzeźbiarskim. Reszta grupy, klasy ma za zadanie odgadnąć, co rzeźba przedstawia. Technika służy rozbudzeniu wyobraźni oraz fantazji, kształtuje koncentrację i panowanie nad własnym ciałem i odruchami.

Zabawy plastyczne - Spójrz inaczej

- **Spotkania z wyobraźnią** – uczestnicy wykonują prace np. na temat „Jestem ziarenkiem piasku w piaskownicy, lesie, ogrodzie. Jestem dziurą w bucie”. Uczestnicy przedstawiają w formie pracy plastycznej co widzą, utożsamiając się z ziarenkiem piasku bądź dziurą w bucie.
- **Zapachy** – wykonanie pracy plastycznej - skojarzenia do zapachu.
- **Prezent** – uczestnicy wykonują prace nt. „Otrzymałeś prezent. Co dostałeś, jeśli się zachowujesz tak jak postać na rysunku?”.
- **Włóczka** - technika czarodziejskiej nitki.

Technika ta wyzwala ekspresję twórczą, pomysłowość, angażuje wyobraźnię bez żadnych ograniczeń. Kawałek włóczki zabarwia się farbą, a następnie wg inwencji i pomysłowości trzymając nad kartką powoli opuszcza się, tak aby ułożyła się w fantazyjne sploty. Suchy koniec nitki zwiesza się poza krawędzią papieru. Na wierzch kładzie się kartkę papieru i wkłada do grubej książki. Następnie wyciągamy nitkę za suchy, wystający koniec.

- przekształcanie znanych przedmiotów, znajdowanie innych zastosowań przedmiotów poprzez przekształcenia (np. nożyczki w urządzenie gospodarstwa domowego lub przyrząd do mierzenia).

Zabawy ruchowe

- wykorzystanie Metody Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne (przepychanie, współdziałanie).
- **Kadłubki** – pary stoją tyłem do siebie trzymając się pod ręce, usiłują podnieść coś z podłogi.
- **Diabły na główce od szpilki** – jak największa ilość osób ma zmieścić się na ograniczonej przestrzeni (kartce papieru różnej wielkości).
- **Zabawy przy muzyce** – dokładanie (tworzenie) kolejnych elementów tańca do podstawowej wersji

Bibliografia

1. **Nęcka E.**, *Trening twórczości*, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
2. **Limont W.**, *Synektyka a zdolności twórcze. Eksperymentalne badania stymulowania rozwoju zdolności twórczych z wykorzystaniem aktywności plastycznej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 1994.
3. **Dzionek E., Gmosińska M.**, *Kształtowanie twórczych postaw dzieci pięcio-sześcioletnich*, Oficyna Wydawnicza IMPULS, Wydanie IV, Kraków 2009.
4. *Jestem widzem i aktorem – wykorzystanie technik teatralnych i dramatycznych w pracy ze starszymi przedszkolakami. Materiały szkoleniowe dla nauczycieli, opracowanie:* Anna Kowalska.
5. *Trzecioklasiści i ich nauczyciele* - szkolenie zorganizowane przez CKE, Warszawa 2009, w ramach projektu "Badanie umiejętności podstawowych uczniów trzeciej klasy szkoły podstawowej" (Program Operacyjny Kapitał Ludzki priorytet III).

Agnieszka Kulpińska-Górska

Scenariusz zajęć otwartych: „Wzrost i rozwój gospodarczy”

Temat zajęć: „Wzrost i rozwój gospodarczy”

Cele lekcji:

- poznanie podstawowych czynników rozwoju i wzrostu gospodarczego
- zrozumienie na czym polegają działania zwiększające konkurencyjność gospodarki
- zdobycie umiejętności wyszukiwania informacji dotyczących poziomu rozwoju
- poznanie głównych celów unijnej strategii wzrostu
- uświadomienie narastających dysproporcji rozwojowych w państwach i regionach świata.

Metody i techniki pracy: dyskusja, metaplan, praca indywidualna i w grupach

Środki dydaktyczne:

- prezentacja multimedialna,
- film dot. wzrostu gospodarczego
[http://www.youtube.com/watch?v= Vy7EaqLDXQ](http://www.youtube.com/watch?v=Vy7EaqLDXQ)

Przebieg lekcji:

Czynności organizacyjne, nawiązanie do lekcji:

Na podstawie filmu przedstawiającego różne wskaźniki gospodarcze prowadzący inicjuje dyskusję na temat wskaźników określających stan gospodarki, propozycje uczniowie zapisują na tablicy uwzględniając podział na wskaźniki społeczne i gospodarcze.

Część zasadnicza:

1. uczniowie w grupach, na podstawie informacji z filmu, wypisują czynniki wpływające na osiągnięcie wzrostu gospodarczego
2. prezentacja na ekranie rzutnika stron Eurostatu, Banku Światowego, OECD, GUS-u zawierających dane statystyczne dot. poziomu rozwoju gospodarczego
3. uczniowie wyszukują na wskazanych stronach dane potrzebne do obliczenia wskaźników, dla gotowych wskaźników za pomocą funkcji dostępnej na wskazanych stronach tworzą wykresy
4. prezentacja prac poszczególnych uczniów, uporządkowanie wykresów w rosnący ciąg, określenie pozycji Polski w szeregu
5. praca w grupach metodą metaplanu, odpowiedź na pytanie: Jakie działania należy podjąć dla zmniejszenia dysproporcji w poziomie życia najbardziej i najsłabiej rozwiniętych państw UE?/mała klasa praca wspólna, bez podziału

Podsumowanie:

Refleksja! Jak wdrożenie wspólnej unijnej strategii rozwoju może wpłynąć na gospodarki poszczególnych krajów i czy możliwe jest realizowanie tych samych celów w różnych krajach, o zróżnicowanym poziomie gospodarczym?

Ocena pracy uczniów na podstawie aktywności i wykonanych zadań.

Praca domowa:

Opisz własny pomysł na działania państwa aktywizujące gospodarkę, przyczyniające się do wzrostu gospodarczego.

Źródło:

1. **J.A.Schumpeter J. A.**, *Teoria rozwoju gospodarczego*, PWN, Warszawa 1960
2. **Begg D.**, *Makroekonomia*, PWE, Warszawa 2007

Agnieszka Kulpińska-Górska
Konspekt zajęć otwartych
„Wybór zawodu i ścieżki kształcenia decyzją przemyślaną”

Temat zajęć: **"Wybór zawodu i ścieżki kształcenia decyzją przemyślaną"**

Cele ogólne :

- uzmysłowienie młodzieży konieczności świadomego i rozważnego wyboru dalszej drogi kształcenia i zawodu,
- przygotowanie uczniów do trafnego wyboru drogi dalszego kształcenia i zawodu (kariery edukacyjnej i zawodowej),
- wskazanie źródeł informacji o poradnictwie zawodowym i możliwościach kontynuacji nauki.

Cele szczegółowe - uczeń:

- nabywa umiejętności planowania dalszego rozwoju edukacyjno-zawodowego i kontynuacji nauki w szkołach programowo wyższych,
- potrafi dostrzec możliwości rozwoju własnych zainteresowań,
- potrafi określać swoje cele życiowe, mocne i słabe strony,
- rozumie, że wybór zawodu powinien być uzależniony od zainteresowań, chęci i możliwości,
- poznaje własną osobowość,
- dostrzega konieczność ciągłego poszerzania zakresu swojej wiedzy.

Metody i formy: praca indywidualna i z grupą, dyskusja.

Pomoce dydaktyczne: prezentacja multimedialna, karty pracy, plansze informacyjne, schematy.

Organizacja i przebieg zajęć:

1. Wprowadzenie do tematu zajęć.

Czy pamiętacie , kim chcieliście zostać, gdy byliście dziećmi?

Z pewnością większość z was miała swój ulubiony zawód. Dziewczyny z reguły marzyły, by być piosenkarkami, nauczycielkami, aktorkami, a chłopcy mówili: „chciałbym zostać policjantem, strażakiem, dyrektorem”. Oczywiście z biegiem czasu wasze zainteresowania ulegają zmianom, chociaż zdarza się, że są one rozwijane i dążycie do ich poszerzania, doskonalenia.

Z moich doświadczeń życiowych i rozmów z ludźmi pracującymi wynika, że spora grupa osób mówi, że o wyborze ich zawodu zadecydował przypadek - „tak się jakoś stało”, albo kolega czy koleżanka wybierali się do tej szkoły albo były większe szanse dostania się na ten kierunek.

Jak myślicie, czy Ci ludzie, o których mowa w przytoczonym motto i Ci, którzy decyzje zawodowe powierzyli przypadkowi są zadowoleni ze swojej pracy?

Część z nich pewnie tak – poznali wykonywany zawód dokładnie, przyzwyczaili się. Ale większość powie: „gdybym mógł wybierać jeszcze raz, wybrałbym inaczej. W macie tę możliwość – postarajcie się wybierać świadomie.

Wybór zawodu nie jest zadaniem łatwym, ponieważ musicie – powinniście zebrać jak najwięcej informacji, aby podjąć słuszną decyzję. Wcale nie jest powiedziane, że macie wykonywać tylko jedno zajęcie właściwe dla każdego - można wykonywać wiele czynności.

Obecnie zdarza się, że zawód zmieniamy kilka razy w życiu. Więc tym bardziej warto dobrze przygotować się do podjęcia tak ważnej decyzji.

WYBIERAJĄC ZAWÓD NALEŻY

1. Poznać siebie:

- cechy charakteru - predyspozycje zawodowe),
- wartości,
- umiejętności i zdolności,
- zainteresowania.

2. Poznać zawody:

- zadania i czynności wykonywane w danym zawodzie,
- wymagane predyspozycje psychiczne i fizyczne,
- warunki i środowisko pracy.

3. Wybrać instytucje wspierające:

- wyborze kierunku edukacji i drogi zawodowej

4. Podjąć decyzje zawodowe:

Zacznijcie od siebie- poznajcie swoje cechy charakteru, wartości, które ceni każdy z was, umiejętności i zdolności jakie posiadacie oraz predyspozycje do wykonywania określonego zawodu- spróbujcie określić swoją osobowość zawodową.

2. Cechy charakteru moje- mocne strony

Nie jest łatwo przyglądać się sobie. Większość z nas nie jest z siebie zadowolona. Szczególnie nastolatki mają skłonność do patrzenia zbyt samokrytycznie. Widzą tylko swoje słabości, a zapominają o mocnych stronach. Na pewno macie swoje mocne strony i ciekawe zainteresowania.

Aby ułatwić wam poznanie swojego charakteru, proponuję wybrać z podanej listy 5 takich cech, które dokładnie opisują indywidualnie każdego z Was.

szczerzy	uczciwy	skromny
trzeźwo myślący	naturalny	praktyczny
gospodarny	małomówny	wytrwały w działaniu
niezwykły	analityczny	niezależny
intelektualista	wnikliwy	sposstrzegawczy
profesjonalny	dokładny	kompetentny
emocjonalny	twórczy	dynamiczny
impulsywny	wrażliwy	intuicyjny
otwarty	pomysłowy	obdarzony wyobraźnią
uprzejmy	przekonywający	rozumiejący innych ludzi
cierpliwy	popierający	współczujący
taktowny	odpowiedzialny	towarzyski
konsekwentny	odważny	stanowczy
energiczny	charyzmatyczny	pewny siebie
popularny	dbający o zysk	przyciągający uwagę
dokładny	dostosowujący się	czujny
skuteczny	ostrożny	pedantyczny
lojalny	punktualny	staranny

Spróbujcie teraz z tych pięciu cech wybrać 3 najbardziej charakterystyczne dla siebie i wskazać doświadczenia, w których je kiedyś wykorzystaliście.

Cecha	Dlaczego?
Przekonywający	Ostatnio przekonałem grupę do swojego pomysłu.
Towarzyski	Chętnie spędzam czas ze swoją rodziną i znajomymi.
Taktowny	Nie zdradziłem powierzonej mi tajemnicy.

Warto znać także swoje słabości. Odpowiedzcie sobie na pytania:

1. Które przedmioty w szkole sprawiają ci największą trudność?
2. Której cechy charakteru najbardziej nie lubisz? Dlaczego?
3. Jakie czynności są dla ciebie trudne do wykonania?
4. Czego się obawiasz w ramach zadań edukacyjnych, zawodowych?

Jak już się pewnie domyślacie, cechy charakteru mają wiele wspólnego z sukcesem i zadowoleniem z wykonywanej pracy. Są one niezwykle ważne przy wyborze zawodu, a także środowiska pracy, czyli miejsca i ludzi, z którymi będziecie pracować.

3. System uznawanych wartości

Czy zastanawialiście się kiedyś, jakie wartości cenicie w życiu?

Czy każdy z was wie, które z nich chciałby realizować w swojej pracy?

Spróbujcie dokonać podziału swoich wartości wg następującego wzoru:

Przykład:

WARTOŚCI		
bardzo cenię	średnio cenię	nie cenię
▪ autorytet	▪ możliwość zmiany	▪ pięknego otoczenia

Lista wartości:

Posiadanie wiedzy	Bycie liderem
Możliwość awansu	Szczęśliwe życie
Prestiżowe stanowisko	Luksusowy styl życia
Posiadanie przyjaciół w pracy	Chodzenie do pracy z przyjemnością
Autorytet	Posiadanie możliwości zmiany
Posiadanie władzy	Współdecydowanie
Stabilizacja zawodowa	Zaangażowanie
Praca w zespole	Uprawianie sportu
Umiejętność współprac	Pieniądze
Niezależność finansowa	Wiara w samego siebie
Krótki czas pracy	Rywalizacja
Działalność polityczna	Praca indywidualna
Piękne otoczenie	Podnoszenie kwalifikacji
Praca dużej firmie	Zarządzanie innymi
Wolność wyboru	Praca w małej firmie
Dobra zabawa	Praca jako hobby
Spontaniczność i bezpośredniość	Rozwijanie własnych umiejętności
Perfekcjonizm	Bycie godnym zaufania
Praca w ruchu	Bycie kreatywnym

Po dokonaniu wyboru własnych wartości, zajmiemy się teraz tylko tymi, które najbardziej cenicie, ponieważ to one będą odgrywać największą rolę w wyborze zawodu i w przyszłej pracy.

Ćwiczenie to pomoże każdemu indywidualnie określić wartości, które w pracy ceni najwyżej.

Wypiszcie 5 wartości płynących z pracy i określ skalę ważności od 1-5 pkt.

Przykład:

WARTOŚĆ	SKALA WARTOŚCI (1 - 5 pkt)
▪ uznanie i szacunek otoczenia	5
▪ niezależność finansowa	4
▪ podnoszenie kwalifikacji	1

Dlaczego i z jakich powodów ludzie podejmują pracę?

Ludzie pracują z różnych powodów. Oto kilka z nich:

▪ **dla korzyści ekonomicznych**

Ludzie pracują dla pieniędzy, po to, aby zaspokoić swoje potrzeby (jedzenie, ubranie, mieszkanie). Większość z nas chce żyć coraz lepiej, wygodniej. Ludzie chcą podróżować i poznawać świat, a to wszystko kosztuje, dlatego szukają coraz to lepiej opłacanej pracy.

▪ **dla samorealizacji**

Ludzie pracują także po to, aby czuć się potrzebnymi. Lubią coś tworzyć, ponosić za coś odpowiedzialność, odnosić sukcesy zawodowe.

Pracują, aby mieć poczucie zadowolenia, dumy. Poprzez pracę chcą się ciągle rozwijać, doksztalać. Dla wielu ludzi praca jest częścią ich wizerunku. Niektórzy chcą być pożyteczni. Chcą mieć świadomość tego, że spełniają swój obowiązek.

- **aby przebywać z innymi ludźmi**

Większość ludzi chce przebywać i spędzać czas w otoczeniu innych osób. Nie lubią długo pozostawać sami, a praca daje im możliwość kontaktów z innymi ludźmi. Osoby, które tracą pracę, bardzo często wskazują na ten właśnie aspekt pracy jako cenny, tłumacząc, że chociaż praca nie dawała im satysfakcji materialnych, to mieli możliwość spotykania się z koleżankami i kolegami. Bardzo istotna jest też stała konieczność wychodzenia z domu, a co za tym idzie- dbania o swój wizerunek.

4. Umiejętności i zdolności

Umiejętności to nic innego jak to, co umiecie robić.

Możemy powiedzieć, że są to najbardziej podstawowe elementy życia. Pewne umiejętności już posiadacie, np. umiecie liczyć inne możecie rozwijać. Do wykonywania różnych zawodów potrzebne są różnego rodzaju umiejętności.

Zdolności natomiast, to możliwość szybkiego zdobywania umiejętności.

Każdy z was może wyrobić sobie pewną umiejętność, np. osiąść znajomość języka niemieckiego, ale nie wszyscy zrobią to w jednakowym czasie. Osobie, która spośród całej grupy uczącej się tego języka pozna go najszybciej i przyjdzie jej to bez wielkiego trudu, powiemy, że posiada zdolności uczenia się języków obcych.

Czasem trudno jest odkryć i ocenić wszystkie zdolności, ponieważ mogą one dotyczyć czegoś, czego jeszcze nigdy nie robiliście. Dlatego warto wykonywać wiele różnych czynności, bo wtedy sprawdzimy czy posiadamy zdolność przyswojenia sobie określonych umiejętności.

Wszystkie zdolności, które nabywamy w trakcie swojego życia, można podzielić na:

- **adaptacyjne**

Zdobywamy je we wczesnej fazie życia w środowisku rodzinnym, dzięki temu, że przebywamy wśród ludzi i uczymy się różnych wzorców, a później pogłębiany je w trakcie procesu edukacji. Te umiejętności pomagają nawiązywać właściwe kontakty z innymi ludźmi, a także dobrze organizować czas.

Przykłady umiejętności adaptacyjnych:

- pomysłowość
- odpowiedzialność
- systematyczność
- punktualność
- empatia
- zorganizowanie

- **uniwersalne**

Umiejętności uniwersalne to talent, zdolności oraz wyuczone umiejętności.

Są one niezbędne zarówno w codziennym życiu każdego człowieka, jak i do zdobycia pracy - dotyczą danych, ludzi, rzeczy.

Przykłady umiejętności uniwersalnych:

- przywództwo
- planowanie
- szybkość i dokładność
- umiejętność łatwego wysławiania się
- czytanie, liczenie, pisanie

- **specjalistyczne(kwalifikacyjne)**

Są to umiejętności nabyte w czasie kształcenia, niezbędne do wykonywania określonego zawodu i podjęcia pracy, często nazywane kwalifikacjami.

5. Określenie własnych zainteresowań.

Rozmowa na temat znaczenia zainteresowań, hobby, pasji młodych ludzi, które mogą być wskaźnikiem wyboru zawodu.

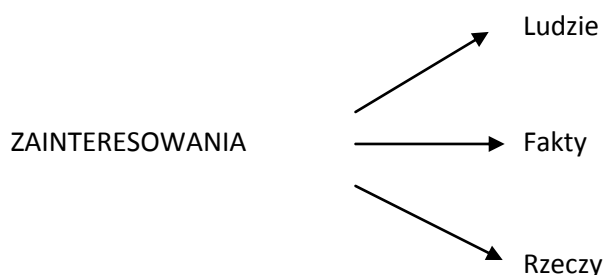
- Jakie zajęcie, czynność sprawia Ci najwięcej zadowolenia?
- Czym interesujesz się, pasjonujesz obecnie?

Każdy z nas posiada jakieś zainteresowania, tylko nie zawsze potrafimy o nich mówić, nazwać je.

Dlatego warto odpowiedzieć sobie na następujące pytania:

- Jak spędzasz czas wolny?
- Czy są rzeczy, których wykonywanie sprawia Ci szczególną satysfakcję?
- Które programów telewizyjnych są dla Ciebie najbardziej interesujące?
- Czy czytasz książki, czasopisma? Które z nich wydają Ci się najciekawsze?
- Czym najchętniej rozmawiasz ze znajomymi, rodziną?

Psychologowie podzielili zainteresowania w następujący sposób:

To właśnie wasze zainteresowania w większości przypadków mają wpływ na wytyczanie celów i podejmowanie decyzji. Wybieracie najprawdopodobniej takie filmy i książki, które będą opowiadały właśnie o tym co Was ciekawi. Zauważcie, że także przyjaciół wybieracie podobnych do siebie. Dlaczego?

Ponieważ możecie porozmawiać na wspólne tematy - macie wspólne zainteresowania.

Pewne grupy zainteresowań są przypisane określonym zawodom, tak więc poznanie ich w znacznym stopniu ułatwia wybór szkoły i zawodu.

Sprawdźcie indywidualnie, w której z poszczególnych grup znajdują się wasze zainteresowania.

Zaznacz te odpowiedzi, z którymi się zgadzasz:

1. Lubię przebywać wśród ludzi.
2. Chętnie czytam prasę.
3. Chcę wiedzieć, jak działają urządzenia.
4. Chętnie pomagam ludziom.
5. W dzieciństwie lubiłem składać modele samolotów.
6. Umiem liczyć pieniądze.
7. Często wyszukuję potrzebne informacje.
8. Pomagam ludziom w rozwiązywaniu trudnych zadań.
9. Umiem negocjować.
10. Umiem jeździć na rowerze.
11. Gram na instrumencie muzycznym.
12. Potrafię zaplanować pracę innym ludziom.
13. Umiem opatrzyć drobne skaleczenie.
14. Lubię dowiadywać się nowych rzeczy.
15. Umiem złożyć elementy w określoną całość.

16. Chętnie reprezentuję innych.
17. Umiem zreperować drobną usterkę.
18. Potrafię wskazać główne ulice w moim mieście.
19. Chętnie rysuję.
20. Lubię wprowadzać zmiany.
21. Potrafię znaleźć rzecz trudną do znalezienia.
22. Wysławiam się z łatwością.
23. Umiem robić na drutach.
24. Zdobywanie informacji jest dla mnie powodem do dumy.
25. Mam dobre kontakty z ludźmi.
26. Lubię pisać teksty na komputerze lub na maszynie.
27. Potrafię szybko czytać.
28. Umiem sprawić, aby ludzie mnie słuchali.
29. Lubię wykonywać prace manualne.
30. Potrafię złożyć różne pomysły w jedną całość.

Gdy już dokonałeś wyboru, zakresł w tabeli numery tych odpowiedzi, które zaznaczyłeś w powyższym teście.

Moje zainteresowania

Ludzie	Fakty	Rzeczy
1	2	3
4	6	5
8	7	10
9	14	11
12	18	15
13	20	17
16	21	19

22	24	23
25	27	26
28	30	29
•	•	•

Najwyższa liczba zakreślonych stwierdzeń w danej grupie wskazuje, wokół której kategorii oscylują wasze zainteresowania.

Jeśli ktoś z was interesuje się tym, co bezpośrednio dotyczy **człowieka**, może zostać min. nauczycielem, pracownikiem socjalnym, psychologiem, pedagogiem, socjologiem, przewodnikiem turystycznym, terapeutą doradcą zawodowym.

Jeśli kogoś interesują **fakty**, lubi zbierać informacje, rozwiązywać problemy, może zostać dziennikarzem, naukowcem- badaczem, politykiem, detektywem, księgowym.

Jeśli w kręgu waszych zainteresowań znajdują się głównie **rzeczy**, chcecie coś tworzyć, naprawiać, wykonywać pracę przy użyciu własnych rąk- dana osoba będzie znakomitym inżynierem, technikiem, rzemieślnikiem.

Jeśli wiecie co lubicie robić- to macie gotową odpowiedź na temat zainteresowań.

6. Świat zawodów- prezentacja multimedialna.

- a) podział zawodów ze względu na dominujące czynności
- b) opis zawodów i ich wymagania

Jako podsumowanie prezentacji głośne odczytanie napisu z planszy i przytoczenie anegdoty:

**WYBIERAJĄC ZAWÓD SWEGO ŻYCIA PAMIETAJ
O SWOICH ZAINTERESOWANIACH, TEMPERAMENCIE
I CECHACH OSOBOWYCH, A NIE O ŻYCZENIACH RODZICÓW,
KOLEŻANEK, ZNAJOMYCH**

7. Dyskusja na temat nauki, zawodu i pracy.

Spróbujmy określić cechy (**burza mózgów**):

<i>Dobrego ucznia</i>	<i>Dobrego pracownika</i>
▪ zdolności i uzdolnienia ▪ wymagania od siebie: pracowitość, cierpliwość, rzetelność, odpowiedzialność, systematyczność, uczciwość, obiektywizm, tolerancyjność	<i>Wpisujemy te same cechy</i>

WNIOSEK :

Nauka i praca wymagają takich samych cech i podobnego zaangażowania.

Dobry uczeń –dobry zawód- dobry pracownik

Kiedy nauka i praca

a) dają satysfakcję?

Kiedy osiąga się bardzo dobre wyniki, zdobywa uznanie, uzyskuje korzyści materialne, rozwija zainteresowania itp.

b) męczą?

Kiedy są nie zgodne z zainteresowaniami, kiedy są niepowodzenia, kiedy jest nudno, kiedy nastawiamy się pesymistycznie itp.

Źródło:

1. *Materiały metodyczno-diagnostyczne do planowania kariery zawodowej uczniów"* KOWEŻiU, Warszawa 2006.
2. **Rosalska M.**, *Warsztat diagnostyczny doradcy zawodowego. Przewodnik dla nauczyciela i doradcy*. KOWEŻiU, Warszawa 2012.

Agnieszka Kulpińska-Górska

Scenariusz zajęć otwartych „Komunikacja interpersonalna”

Temat zajęć: „Komunikacja interpersonalna”

Cele:

- uświadomienie uczniom roli i znaczenia autoprezentacji oraz komunikacji interpersonalnej w grupie,
- doskonalenie umiejętności słuchania oraz budowania precyzyjnych wypowiedzi.

Czas trwania zajęć: 45 min

Warunki niezbędne do realizacji: krąg (krzesła ustawione w krąg, aby uczestnicy zajęć widzieli się) oraz stoliki przygotowane do pracy poza kręgiem

Materiały: po trzy kartki A4 dla każdego ucznia, ołówki dla każdego uczestnika, załączniki.

Przebieg zajęć:

1. Wstęp:

Podstawowe informacje o komunikacji. Uczniowie siadają w kręgu i zapoznają się z informacją o komunikacji przygotowaną w załączniku nr 1.

2. „Wywiad”

Celem ćwiczenia będzie doskonalenie umiejętności autoprezentacji. Poprosz ich, aby ustawili krzesła w krąg, tak aby każdy z uczestników siedząc widział się wzajemnie. Prowadzący informuje grupę, że każdy uczeń na koniec ćwiczenia przedstawi pozostałym sylwetkę osoby, z którą rozmawiał. Prosi uczestników, aby dobrali się w pary i usiedli naprzeciw

siebie i przekazuje, aby jedna osoba z pary zebrała jak najwięcej informacji o zdolnościach, pasjach, marzeniach pytanej osoby. W parach następuje zmiana ról i osoba wcześniej zadająca pytania odpowiada na nie. Podsumowaniu pytamy uczniów jak czuli się w czasie realizacji tego zadania. Które z pytań było trudne? Jakie uczucia i emocje im towarzyszyły, kiedy ktoś zadawał im pytania oraz w momencie, kiedy byli przedstawiani na forum grupy.

3. „Tocząca się opowieść”

Materiały: jeden ołówek.

Celem ćwiczenia będzie doskonalenie umiejętności: słuchania oraz budowania opowieści. Nikt nie może się odzywać, oprócz osoby, która trzyma ołówek w ręku. Ćwiczenie wymaga od nich koncentracji i wzajemnego słuchania, żeby wiedzieli na jakim etapie jest powstająca historia. Pierwsza osoba dostaje ołówek i rozpoczyna opowieść, następnie przekazuje ołówek kolejnemu uczniowi siedzącemu obok, który dopowiada kolejne zdanie. Ćwiczenie może trwać tak długo, aż wszystkie osoby w grupie opowiedzą jedną część opowieści lub jeśli pozostanie czas, kilka razy dopowiedzą swoją część opowiadania. Uczniowie opisują jak radzili sobie z koncentracją i zapamiętaniem tego co do tej pory zostało już opowiedziane. Oceniają czy podoba im się wspólnie stworzone opowiadanie.

4. „Co przedstawia ten rysunek?”

Materiały: po kartce papieru A4 oraz ołówku dla każdego ucznia.

Celem zadania jest ćwiczenie umiejętności nadawania precyzyjnych komunikatów. Uczniowie dobierają się w pary i siadają przy stolikach. Jedna osoba z pary będzie instruktorem, a druga odbiorcą komunikatu.

W pierwszym etapie zadania osoba A rysuje rysunek ręką osoby B, zachowując przy tym pełną ciszę. Czas na wykonanie zadania około 3 minuty. Następnie po ukończeniu tego zadania osoba B rysuje ręką osoby A. Od tej pory uczniowie mogą już informować, co stanowi temat. Czas na wykonanie zadania około 1,5 minuty. Ustal jak partnerzy pomagali sobie w tworzeniu obrazu? W którym etapie opór ręki partnera był silniejszy? Jaki jest tytuł rysunku powstałego podczas pierwszego etapu? (to pytanie zadaj tylko osobom B) - Czy ten tytuł zgadza się z tytułem podanym przez osobę A? - Czy gdyby każda z osób sama rysowała obraz, to wyglądałby on tak samo?

5. „Komunikacja niewerbalna”

Materiały: załącznik nr 3 „Karta ćwiczeń - Komunikacja niewerbalna” – po jednej kopii dla dziesięciu grup, długopisy dla obserwatorów – 10 sztuk. Uczniowie podzieleni na trzyosobowe zespoły. Jedna osoba w każdym zespole będzie pełnić rolę obserwatora. Obserwatorzy będą przyglądać się ich umiejętnościom aktywnego słuchania, takim jak: zadawanie pytań, parafrazowanie, podążanie i skupianie się. Obserwatorzy otrzymują karty ćwiczeń – Komunikacja niewerbalna (załącznik nr 3) i nie mogą ich pokazywać pozostałym członkom grupy. Zadaniem obserwatorów będzie śledzenie komunikacji niewerbalnej w zespołach. Pozostali członkowie zespołów nie powinni wiedzieć, co podlega obserwacji. Parom w zespołach, które będą ze sobą ćwiczyć, trzymają temat rozmowy, np. Co myślą o ściąganiu podczas sprawdzianów i egzaminów? Przekaż obserwatorom, że podczas rozmowy toczącymi się pomiędzy pozostałymi członkami zespołu powinni robić notatki z jej przebiegu na karcie z załącznika nr 3). Gdy zespoły wrócą do kręgu, powiedz uczniom jaki był cel tego ćwiczenia – zadaniem obserwatorów było zebranie informacji ile i jakie nadajemy

komunikaty niewerbalne podczas rozmowy. Dodaj, że 65% informacji przekazujemy w sposób niewerbalny. Poproś, aby obserwatorzy opowiedzieli o zachowaniach niewerbalnych członków poszczególnych zespołów. Przekaż, że komunikacja bezsłowna jest niejednoznaczna, czyli zachowania niewerbalne nie mają jednych, ściśle określonych znaczeń, są uwarunkowane kulturowo. Zapytaj obserwatorów czy zainteresowanie tym, co mówił partner rozmowy, znajdowało wyraz w postawie i kontakcie wzrokowym? W jaki sposób wyrażali brak zainteresowania podczas rozmowy? Czy i jakie zdarzały się zachowania, które rozpraszały partnera podczas rozmowy?

6. Zakończenie/podsumowanie zajęć.

Uczestnicy określają swoje odczucia po przeprowadzonych warsztatach, które ćwiczenie im się podobało najbardziej, jaką wiedzę wynieśli z wykonanych ćwiczeń.

Źródło:

1. **Nęcki Z.**, *Komunikacja międzyludzka*, Wydawnictwo Profesjonalnej Szkoły Biznesu, Kraków 2005.
2. **Thompson P.**, *Sposoby komunikacji interpersonalnej*, Zysk i S-ka, Poznań 1998.

załącznik nr 1

Komunikacja interpersonalna to wymiana informacji między jej uczestnikami. Nośnikami danych mogą być słowa (komunikacja werbalna), gesty, teksty, obrazy, dźwięki czy też sygnały elektryczne albo fale radiowe. Ważne jest, aby były one zrozumiałe dla nadawcy i odbiorcy.

1. Model komunikacji dwustronnej: Do aktu komunikacji dojdzie jedynie wtedy, gdy spełnione zostaną następujące warunki:
 - informacja zostanie przekazana w języku zrozumiałym dla obu komunikujących się stron,
 - zaistnieje skuteczny nośnik tej informacji,
 - przekaz pozostanie czysty od zniekształceń przez czynniki zewnętrzne (tzw. szum),
 - przekaz spotka się z odbiorem, - informacja w założeniu będzie przeznaczona dla danego odbiorcy.
2. Okazuje się, iż słowna komunikacja to jedynie niewielka część przekazu, jaka dociera do odbiorcy. Zaintrygowani tym zjawiskiem naukowcy przeprowadzili szereg badań, które dowodzą, iż największą część przekazu, bo aż 55% stanowi mowa ciała, w jedynie 38% procentach cechy głosu nadawcy a dopiero 7% to wypowiedane słowa. Wychodzi, więc na to, żeby jak najlepiej się komunikować z drugim człowiekiem każdy powinien przede wszystkim nauczyć się wykorzystywać mowę swego ciała, czyli mowę niewerbalną.
3. Komunikacja, to niezbędny element tworzenia pozytywnego wizerunku, jest niezwykle trudnym do jednoznacznego zdefiniowania pojęciem. Wiadomym jest, że tworzy ona „podstawę egzystencji każdego człowieka, każdej społeczności i jest niezbędnym składnikiem procesu socjalizacji oraz elementem wszelkich procesów społecznych"
4. Rodzaje komunikacji: Komunikacja interpersonalna może odbywać się w formie:
 - komunikacja werbalna,
 - komunikacja niewerbalna.

Komunikacja werbalna, inaczej słowna, jest używaniem słownych, sformułowanych w zdania przekazów. Komunikacja niewerbalna, inaczej bezsłowna, wykorzystuje gesty, mimikę i postawę ciała. Wiele

nieporozumień w naszych relacjach jest wynikiem złej komunikacji. Niewłaściwe odczytywanie intencji z jednej strony, oczekiwania z drugiej to trudności, z którymi spotykamy się w codziennych rozmowach.

W komunikacji mogą występować tzw. bariery w komunikacji. Bariery komunikacyjnymi jest wszystko to, co może zakłócać porozumienie się nadawcy i odbiorcy komunikatu. Bariery mogą wynikać zarówno z błędów popełnionych przez jedną, jak i drugą stronę.

Do barier zewnętrznych możemy zaliczyć:

- nieznajomość obyczajów, kultury i tradycji rozmówcy;
- brak empatii i zrozumienia;
- sposób wypowiadania się, który może być niezrozumiały lub irytujący dla rozmówcy;
- stereotypy, którymi kierujemy się w ocenie naszego rozmówcy;
- utrudnienia percepcyjne, takie jak np. złe warunki, w których prowadzimy rozmowę, hałas czy zamieszanie;
- samopoczucie, nasz stan psychofizyczny może w znacznym stopniu wpłynąć na ocenę rozmówcy - koncentrowanie się na fragmencie wypowiedzi i pomijanie jej reszty.

Bariery wewnętrzne to: - osądzanie i dawanie rad rozmówcy;

- narzucanie swoich opinii;
- krytyka;
- skłonność do manipulacji;
- podejmowanie decyzji za innych;
- moralizowanie;
- używanie żargonu, wulgaryzmów i zwrotów w innym języku.

Występowanie tych barier powoduje u rozmówcy różne stany emocjonalne, takie jak: złość, lęk, agresja, bezsilność czy frustracja. Ważne jest uświadomienie sobie istnienia tych barier i ich wpływu na komunikację oraz zapobieganie barierom w komunikacji.

załącznik nr 2

Dowolnie przygotowane proste rysunki form geometrycznych do odwzorowania.

załącznik nr 3

Obserwowane zachowania	Pierwsza osoba	Druga osoba
Postawa - czy kieruje wzrok na partnera		
Kontakt wzrokowy		
Ręce/nogi skrzyżowane		
Ruchy rąk		
Wiercenie się		
Inne. mimika, śmiech, wzdychanie		

Zofia Szmidt
Scenariusz zajęć metodą oceniania kształtującego (OK)
w gimnazjum

Temat: **Zmiany w polskim przemyśle**

Wstęp

Ocenianie wiedzy i umiejętności ucznia jest i zawsze było niezwykle wymagającą kompetencją warsztatu nauczyciela, bodaj najtrudniejszą, gdyż powszechnie wiadomo, że ocena powinna przede wszystkim motywować. Aby tak było, uczeń musi mieć zawsze jasno sprecyzowane cele i kryteria oceniania. Nauczyciel nie może robić tajemnicy z kryteriów oceniania i stawiać uczniowi stopnie bez uzasadnienia, bez wyjaśnienia, bez jakiegokolwiek komentarza. Ot po prostu – postawienie oceny dla oceny, bo musi być, co nierzadko niestety się zdarza. Natomiast – czy, i jaką rolę spełnia ta ocena na ścieżce edukacyjnej i być może rozwojowej w ogóle u ucznia, niewielu się nad tym zastanawia. Stąd nieustanne poszukiwanie przez dydaktyków nowych metod i sposobów motywującego oceniania uczniów, do których należy od lat propagowane, ale słabo się przyjmujące w polskiej praktyce szkolnej – **ocenianie kształtujące**. Polega ono na pozyskiwaniu przez nauczyciela i ucznia w trakcie nauczania informacji pozwalających rozpoznać, jak przebiega proces uczenia się ucznia, aby nauczyciel mógł odpowiednio go modyfikować i dostarczać uczniowi informacji zwrotnej, pomagającej mu się uczyć. Uważam, że warto pochylić się nad takim sposobem oceniania, które istotnie ma na celu dobro ucznia, rozwijanie jego aktywności, samodzielności i świadomej odpowiedzialności za własną edukację.

Ocenianie kształtujące określane skrótowo OK, zawiera kilka istotnych elementów, które nauczyciel powinien uwzględnić w procesie lekcyjnym, a przede wszystkim:

1. Przekazywanie uczniom celów lekcji – sformułowanych w języku zrozumiałym dla uczniów
2. Stosowanie NaCoBeZu, czyli kryteriów oceniania, branych pod uwagę przy ocenie pracy ucznia
3. Przekazywanie efektywnej informacji zwrotnej, odnoszącej się do:
 - wyszczególnienia i docenienia dobrych elementów pracy ucznia,
 - odnotowania tego, co wymaga poprawienia lub dodatkowej pracy ze strony ucznia,
 - wskazówek, w jaki sposób uczeń powinien poprawić tę konkretną pracę, oraz – w jakim kierunku powinien dalej pracować, aby osiągnąć sukces

Informacja zwrotna musi być ściśle związana z kryteriami oceniania, określonymi przed lekcją, sprawdzianem, testem. Wskazane jest tak organizować pracę na lekcji, aby czasem informacja zwrotna mogła być udzielana także przez kolegę.

4. Budowanie dobrej atmosfery, sprzyjającej uczeniu się, m.in. niekaranie za złe odpowiedzi, wydłużanie czasu oczekiwania na odpowiedź powodujące, że uczeń czuje się bezpiecznie; także – wprowadzanie czasem zasady niepodnoszenia rąk, dając szansę uczniom myślącym wolniej.
5. Formułowanie pytań kluczowych, skłaniających do myślenia o temacie, zagadnieniu, problemie do rozwiązania, angażujących i aktywizujących uczniów.
6. Wprowadzanie samooceny i oceny koleżeńskej – wzmacniające poczucie odpowiedzialności i własnej wartości.

Nie zawsze i nie na każdej lekcji uda się wprowadzić i zastosować wszystkie elementy OK, ale możemy wprowadzać je stopniowo, małymi krokami i może przynajmniej niektóre. Próbujemy i obserwujemy korzyści wynikające z tej metody dla naszych uczniów. Jestem pewna, że takowe dadzą się szybko zauważyć nauczycielom OK, jako tym poszukującym, nowatorskim, kreatywnym, odważnym w myśleniu i otwartym na nowe doświadczenia w pracy z uczniami- z pewnością przyniosą satysfakcję zawodową wynikającą także ze świadomości, że czynicie szkołę bardziej przyjazną dla swoich uczniów.

Źródło:

3. *Ocenianie kształtujące po polsku*. Kurs dla doradców metodycznych – teoria i praktyka. ORE, Warszawa 2010.
4. *Szkoła przyjazna w duchu oceniania kształtującego, jako zintegrowany system zarządzania jakością w szkole*. Materiały z Konferencji Instytutu Kształcenia EKO-TUR, Biblioteka Narodowa, Warszawa 2010.

Cele lekcji:

- określenie mocnych i słabych stron przemysłu Polski oraz głównych kierunków zmian i rozwoju

Cele lekcji dla ucznia:

- utrwalisz sobie czynniki lokalizacji przemysłu
- poznasz przyczyny zmian w polskim przemyśle
- wyjaśnisz na przykładach istotę procesu restrukturyzacji przemysłu
- określisz mocne i słabe strony przemysłu w Polsce
- zaproponujesz kierunki rozwoju przemysłu

NaCoBeZu, czyli na co będę zwracać uwagę, oceniając wiedzę i umiejętności wyniesione z lekcji:

1. Wskażesz najczęstsze czynniki lokalizacji przemysłu.

2. Podasz przyczyny zmian, zachodzących w polskim przemyśle.
3. Wyjaśnisz w oparciu o dowolny przykład, na czym polega restrukturyzacja przemysłu.
4. Określisz po 5 mocnych i słabych stron przemysłu w naszym kraju.
5. Zaproponujesz kierunki rozwoju przemysłu w Polsce w Twoim regionie, w Polsce.

Pytania kluczowe:

1. Od czego najczęściej zależy lokalizacja przemysłu?
2. Jakie zmiany zachodzą w polskim przemyśle i dlaczego?
3. Jaki jest stan polskiego przemysłu?
4. Jakie są mocne i słabe strony polskiego przemysłu?

Metody pracy:

- ocenianie kształtujące
- burza mózgów
- pogadanka
- metaplan
- praca z mapą i tekstem (informacje o przemyśle na kserokopiach, tekst w podręcznikach)

Formy pracy:

- w parach, w grupach, indywidualnie

Środki dydaktyczne:

- Ścienna mapa gospodarcza Polski
- atlasy geograficzne
- podręczniki do geografii dla klasy III

Przebieg lekcji:

1. Wprowadzenie do tematu (10 min):

Pytanie kluczowe nr 1:

Od czego najczęściej zależy lokalizacja przemysłu?

Proszę o odpowiedzi poparte konkretnymi przykładami zakładów przemysłowych bądź gałęzi przemysłu na podstawie mapy przemysłu Polski w atlasie oraz ściennej mapy gospodarczej Polski.

Czynności:

- zapisanie pytania kluczowego nr 1 pod tematem w zeszycie
- uczniowie odpowiadają w oparciu o mapę przemysłu w atlasie, ścienną mapę gospodarczą oraz mapę okręgów przemysłowych w podręczniku;
- zapisują w zeszycie odpowiedź – przykładowe czynniki lokalizacji i zakłady bądź gałęzie przemysłu.

Baza surowcowa:

- Kopalnie węgla kamiennego – na Górnym Śląsku,
- Kopalnie węgla brunatnego – Dolny Śląsk, Zagłębie Bełchatowskie,
- Kopalnie Miedzi – Nizina Śląska.

Zasoby wody:

- Hydroelektrownie np. Solina, Rożnów, Żar, Porąbka i elektrownie ciepłne: Kozienice, Dolna Odra, Włocławek i in.

Położenie, np. nadmorskie

- Porty morskie – Gdańsk, Gdynia, Szczecin-Świnoujście, stocznie morskie, porty rybackie, zakłady przetwórstwa rybnego

Zasoby siły roboczej

- Np. zakłady przemysłu maszynowego i metalowego na Górnym Śląsku, zaplecze naukowe i wysoko wykwalifikowana kadra
- Przemysł elektrotechniczny – Warszawa, Wrocław

Pytanie kluczowe nr 2:

Jakie zmiany zachodzą w polskim przemyśle i dlaczego?

Odpowiedzi należy udzielić w oparciu o tekst w podręczniku oraz materiał dostarczony w postaci kserokopii. Zgłaszane odpowiedzi są zapisywane na tablicy lub flipcharcie w postaci tzw. mapy mentalnej (inaczej – mapy myśli, skojarzeń).

Uczniowie udzielają odpowiedzi, a jednocześnie zapisują kilka najistotniejszych przyczyn zmian w polskim przemyśle do zeszytów, w takiej samej postaci, jak na tablicy, np.: przystąpienie Polski do UE – konieczność dostosowania produkcji do wymogów unijnych, przechodzenie na gospodarkę wolnorynkową, przestarzałe technologie i niska jakość produkcji wielu zakładów przemysłowych, zbyt duży udział przemysłu ciężkiego, wzrost zapotrzebowania na produkty wysokiego przetwórstwa (elektroniczne, AGD, motoryzacyjne, chemiczne) i inne.

2. Realizacja (20 min):

Na podstawie tekstu w podręczniku, materiału dostarczonego w postaci kserokopii, mapy przemysłu w atlasie, uczniowie mają dokonać oceny polskiego przemysłu, odpowiadając na **pytanie kluczowe: Jaki jest stan polskiego przemysłu?**

Czynności:

- Praca w grupach (metoda metaplanu) – wypracowane odpowiedzi grupy zapisują na plakatach.

- **Uwaga:** Najlepiej, aby każda grupa tworzyła odpowiedzi na papierze innego koloru lub na białym papierze, ale różnymi kolorami mazaków.
- Przykłady odpowiedzi uczniów w poszczególnych grupach

Grupa I. Jak jest?

- ♦ Przeważa przemysł ciężki
- ♦ Nierównomiernie rozmieszczony
- ♦ Uzależniony od surowców
- ♦ Energochłonny
- ♦ Mało nowoczesny
- ♦ Często odbiegający od standardów europejskich
- ♦ Uciążliwy dla środowiska przyrodniczego
- ♦

Grupa II. Jak być powinno?

- ♦ Powinien dominować przemysł nowoczesny, np. elektroniczny, samochodowy, motoryzacyjny
- ♦ Przemysł nieenergochłonny, mniej zależny od bazy surowcowej
- ♦ Przyjazny środowisku
- ♦ Odpowiadający na aktualne potrzeby rynku
- ♦ Wytwarzający bardziej konkurencyjne jakościowo produkty
- ♦ Zmiana modelu produkcji – ograniczenie roli tradycyjnych gałęzi przemysłu na rzecz przemysłu wysokiej technologii
- ♦

Grupa III. Dlaczego nie jest tak, jak być powinno?

- ♦ Brak kapitału na restrukturyzację i modernizację procesów technologicznych
- ♦ Brak odpowiednio do potrzeb- wykwalifikowanej siły roboczej
- ♦ Zbyt wolno postępujący proces przekwalifikowywania pracowników
- ♦ Nadmierne zatrudnienie w niektórych sektorach
- ♦ Niskie płace w przemyśle
- ♦

Grupa IV. Wnioski. Co robić? W jakim kierunku powinny postępować zmiany w polskim przemyśle?

- ♦ Prowadzić dynamiczniej proces restrukturyzacji
- ♦ Zadbać o kształcenie młodego pokolenia w nowych zawodach
- ♦ Zainwestować w nowe gałęzie przemysłu (modernizacja)
- ♦ Postawić na jakość i konkurencyjność produkcji
- ♦ Poszerzyć rynki zbytu
- ♦

3. Sesja plakatu – prezentacja efektów pracy w grupach – przez liderów

- Plakaty wiszą kolejno obok siebie, tworząc tzw. metaplan; liderzy kolejnych grup prezentują efekty pracy poszczególnych zespołów.

4. Podsumowanie (15 min):

Pytanie kluczowe: **Jakie są mocne i słabe strony polskiego przemysłu?**

Odpowiedzią będzie uzupełnienie karty pracy „Mocne i słabe strony polskiego przemysłu” w formie krótkiej kartkówki z lekcji (Załącznik 2).

5. Koleżeńskie ocenianie kartkówki.

„Mocne i słabe strony przemysłu Polski” według ilości otrzymanych punktów; uczniowie przyznają sobie nawzajem punkty za pracę w oparciu o tabelę możliwych poprawnych odpowiedzi, przygotowanych uprzednio przez nauczyciela i wyświetlanych na ekranie za pomocą rzutnika bądź wypisanych na arkuszu papieru typu flipchart, przydzielając 1 punkt za jedną poprawną odpowiedź. Odbywa się to na zasadzie - np. uczeń z pierwszego rzędu ocenia kartkówkę czyli poprawność odpowiedzi kolegi z III-ciego rzędu; uczeń z II rzędu sprawdza kolegę z IV-tego rzędu.

Powyżej 10 punktów – ocena celująca, 10 punktów – bardzo dobry, 8-9 pkt. – dobry, 6-7 pkt. – dostateczny, 4-5 pkt. – dopuszczający, 0-3 pkt. – niedostateczny.

6. Koleżeńska informacja zwrotna:

Odnosi się do odpowiedzi w tabeli, udzielonych przez kolegę:

- Otrzymałaś/-eś punktów, czyli ocenę
- Dobrze opanowałaś/-eś: np. słabe strony przemysłu w Polsce.....

- Powinnaś/powinieneś popracować nad: np. ...mocnymi stronami przemysłu, nad precyzją konkretnych sformułowań, ponieważ twoje odpowiedzi są mało konkretne i nieodnoszące się wprost do polecenia.
- Uczniowie dzięki stosowaniu oceny koleżeńskej, stają się bardziej samodzielni, uważni, odpowiedzialni i wzajemnie od siebie łatwiej przyjmują negatywne, aczkolwiek uzasadnione uwagi; wzajemnie uczą się argumentacji, umiejętności niezwykle potrzebnej dzisiaj na każdym kroku.

7. Zadanie domowe:

Dla wszystkich:

Przeczytać uważnie tekst o przemyśle w podręczniku i zastanowić się nad kierunkami aktualnych zmian.

Dla chętnych:

Opisać w punktach, na czym polega proces restrukturyzacji w zakładzie przemysłowym w pobliżu miejsca zamieszkania.

8. Uwagi dla nauczyciela:

- Przykładowo wypełnioną tabelę „Mocne i słabe strony przemysłu Polski” nauczyciel wyświetla z komputera lub jest wcześniej przygotowana na flipcharcie i służy jako wzór do oceniania przez kolegę.
- Nauczyciel zweryfikuje kartkówki ocenione koleżeńsko, zanim wstawi oceny do dziennika.
- Ocen negatywnych nie należy wstawiać do dziennika, tylko dać uczniom szansę na ich poprawę w dodatkowym terminie.
- Warto zarezerwować 2 min czasu na wypowiedzi i refleksje uczniów.

załącznik 1.

Stan przemysłu w Polsce

W wyniku przemian ustrojowych i gospodarczych zachodzących w Polsce w latach 90- tych XX wieku, przemysł musiał dostosować się do reguł gospodarki rynkowej. Proces ten wymagał restrukturyzacji polskiego przemysłu i rozwiązania wielu problemów, gdyż nowe warunki działania polskiego przemysłu wymagały zmian :

- w strukturze produkcji,
- w sposobie zarządzania przedsiębiorstwami przemysłowymi,
- we wprowadzaniu nowych technologii produkcji,
- w dostosowaniu struktury produkcji do potrzeb rynku.

Do podstawowych sposobów sprostania tym problem należą: prywatyzacja, restrukturyzacja, reprivatyzacja oraz napływ obcego kapitału.

Prywatyzacja - to zmiana formy własności z państwowej na prywatną, to proces kierowany przez władze państwowe, w efekcie którego przedsiębiorstwa przemysłowe przekazywane są w większości kapitałowi zagranicznemu. Prywatyzacja przyspiesza przeprowadzanie zmian w polskim przemyśle. Szczególnie ważnym elementem przeobrażania przemysłu jest jego **restrukturyzacja**, czyli ogół przemian w gospodarce prowadzący do zmian w strukturze gałęziowej, przy zastosowaniu nowoczesnych rozwiązań technologicznych i modernizacji ciągów produkcyjnych..”

W polskim przemyśle obecnie obserwuje się następujące tendencje zmian:

- zmiana modelu produkcji – ograniczenie roli tradycyjnych gałęzi przemysłu na rzecz przemysły wysokiej technologii,
- zmiana form własności przedsiębiorstw przemysłowych,

- spadek energochłonności i materiałochłonności przemysłu obniżający koszty produkcji, w wyniku zastosowania nowoczesnych technologii,
- restrukturyzacja polskich okręgów przemysłowych,
- modernizacji ciągów produkcyjnych,
- wzrost udziału inwestycji zagranicznych w przekształceniach własnościowych i technologicznych,
- likwidacja produkcji monopolistycznej – wzrost konkurencji wśród przedsiębiorstw w efekcie rozwoju gospodarki rynkowej,
- zwolnienia pracowników powodujące wzrost bezrobocia (bezrobocie technologiczne w efekcie modernizacji ciągów produkcyjnych i zastąpieniu człowieka przez maszynę),
- przekwalifikowanie pracowników.

Efektem zmian w przestrzennej strukturze polskiego przemysłu i przyspieszeniu jego rozwoju jest powstanie specjalnych stref ekonomicznych. ...”SSE są to obszary przeznaczone na użytek przemysłu i związanych z nim usług. Przyciąga się do nich inwestorów oferując im infrastrukturę techniczną i korzyści finansowe (m.in. ulgi podatkowe). W Polsce istnieje 14 specjalnych stref ekonomicznych”. Najstarszą SSE w Polsce jest „SSE EURO-PARK Mielec”, która została utworzona w 1995 roku.

Źródło:

1. Stan przemysłu w Polsce, w: Geografia dla szkół średnich

załącznik 2.

Karta pracy do wykonania jako kartkówka na podsumowanie lekcji.

Mocne strony przemysłu w Polsce	Punkty (0-1)	Słabe strony przemysłu w Polsce	Punkty (0-1)

Karta pracy – przykładowo uzupełniona

Mocne strony przemysłu w Polsce	Punkty (0-1)	Słabe strony przemysłu w Polsce	Punkty (0-1)
Dobra baza surowcowa (węgiel, siarka, surowce skalne)	1	Brak strategicznych surowców, jak ropa naftowa, gaz ziemny, rudę żelaza	1
Wykwalifikowana siła robocza	1	Nadmierne zatrudnienie w niektórych zakładach przemysłowych	1
Duże zasoby rąk do pracy	1	Niskie płace w przemyśle	1
Restrukturyzacja zakładów przemysłowych	1	Zbyt wolny proces restrukturyzacji	1
Krajowe rynki zbytu (duże zapotrzebowanie mieszkańców)	1	Wysokie ceny polskich produktów	1
Powstanie specjalnych stref ekonomicznych, ułatwiających inwestowanie kapitału zagranicznego	1	Wysokie koszty transportu surowców i produktów	1
Systematyczne unowocześnianie produkcji	1	Małe nakłady finansowe na rozwój badań naukowych i wdrażanie nowoczesnych rozwiązań produkcyjnych	1
Inne -		Inne -	
Razem punktów		Razem punktów	

Biegańska Aldona

Konspekt zajęć w klasie II szkoły podstawowej

„W leśnej pasiece. Pszczoły”

Temat: W leśnej pasiece. Pszczoły

Czas zajęć: 2 godz.

Cele zajęć: Uczeń:

1. czyta tekst „W leśnej pasiece”, odpowiada na pytania do tekstu;
2. zna powiedzenia o pszczołach;
3. pisze wyrazy z rz po spółgłosce p oraz zna wyjątki: pszczoła, pszenica, Pszczyna;
4. wypowiada się na temat życia pszczoł, układa i zapisuje zdania na ten temat;
5. zgodnie i efektywnie pracuje w grupie
6. rozwiązuje zadania tekstowe związane z pojemnością i obliczeniami czasowymi o różnym stopniu trudności

Formy pracy: jednolita, indywidualna oraz praca w grupach

Metody: pogadanka, pokaz, obserwacja, rozwiązywanie problemów, zajęcia praktyczne,

Zastosowane środki dydaktyczne: krótkie filmiki o pszczołach, plansze dydaktyczne, szary papier, podręcznik „Nasza szkoła cz. 3”, ćwiczenie „Moje ćwiczenia cz. 3”, kostka, kredki, miód w słoiku;

Przebieg zajęć – (w punktach):

1. Pogadanka na temat pszczół na podstawie własnych obserwacji i doświadczeń dzieci, analiza przysłowia o pszczołach – „Pracowity jak pszczoła”.
2. Oglądanie krótkich filmików o życiu pszczół oraz zapoznanie się z ciekawostkami na temat pszczół (portal Scholaris).
3. Czytanie tekstu „W leśnej pasiece”.
4. Rozmowa na temat przeczytanego tekstu, odpowiedzi na pytania do tekstu.
5. Piosenka o wiośnie – zabawa i ruch przy muzyce.
6. Praca w grupach; rysowanie pszczół według zasad gry. Uczniowie zostają podzieleni na grupy (po 4 – 5 osoby). Każda grupa otrzymuje $\frac{1}{4}$ arkusza szarego papieru, kostkę i zasady rysowania pszczoły.

1 – czułki (2)
2 – głowa
3 – tułów
4 – odwłok
5 – odnóża (2 X 3)
6 – skrzydła (2)

Uczniowie po kolei rzucają kostką i rysują na szarym papierze wylosowany element pszczoły.

Wygrywa grupa, która jako pierwsza narysowała kompletną pszczołę.
Pokaz wszystkich prac.

7. Praca indywidualna w zeszytach ćwiczeń: pisanie wyrazów z *rz* po spółgłosce *p* oraz wyjątków.
8. Oglądanie i próbowanie miodu, ocena walorów smakowych.
9. Rozwiązywanie zadań tekstowych związanych z obliczeniami smakowymi i pojemnością w grupach

stacje zadaniowe.

Podział uczniów na 4 grupy. Przygotowanie 4 stacji. Na każdej stacji znajduje się jedno zadanie. Grupy rozwiązują każda swoje zadania przez 5 minut. Po wskazanym czasie nauczyciel nakazuje koniec pracy. Grupy zmieniają stacje i wykonują kolejne zadania, znowu przez 5 minut. Następuje 4 – krotna zmiana grup przy stacjach zadaniowych tak, aby każda grupa rozwiązała zadanie przy każdej stacji.

10. Sprawdzenie rozwiązanych zadań przez wszystkie grupy.
11. Omówienie i ocena pracy grup.
12. Ewaluacja zajęć.
13. Praca domowa.

Źródło:

1. **Przewodnik metodyczny** do „*Moje ćwiczenia klasa II część 8*”. Mac Edukacja. Kielce 2012.

Załącznik nr 1

Zadania matematyczne do stacji zadaniowych:

Zadanie 1

Dwie beczki były do połowy napełnione wodą. W obu beczkach znajdowały się 24 litry wody. Ile najwięcej litrów wody można zmieścić w obu beczkach?

Zadanie 2

Ile litrów miodu zmieści się w 20 słojach półlitrowych?

Zadanie 3

Program telewizyjny dla dzieci trwał 45 minut i zakończył się o godz. 16:20. O której godzinie się rozpoczął?

Zadanie 4

Jasiek wstał o godz. 7:00. 10 minut mył się, 6 minut ubierał się, śniadanie jadł 15 minut, do szkoły szedł 20 minut. Czy Jasiek zdążył na lekcje, która rozpoczyna się o godz. 8:00?

Zadania matematyczne zaczerpnęłam ze „Zbioru zadań matematycznych dla klas I – III” wyd. Didasko

Eliza Matusiak

Konspekt zajęć otwartych

„Zastosowanie arkusza kalkulacyjnego w szkole”

Temat: *Zastosowanie arkusza kalkulacyjnego w szkole.*

Czas zajęć.: 1 godz.

Adresat: klasa I technikum

Cele ogólne:

- pokazanie możliwości wykorzystania i zastosowania arkusza kalkulacyjnego na różnych zajęciach szkolnych,
- praca w serwisie Dropbox.com jako przykład dobrych praktyk w pracy z uczniem,

Cele szczegółowe:

po lekcji uczeń potrafi:

- zaprojektować arkusz kalkulacyjny na własne potrzeby i przeprowadzić potrzebne obliczenia,
- stosować funkcje dostępne w programie oraz tworzyć wykresy,

Treści kształcenia:

- stosowanie funkcji matematycznych, statystycznych, daty i czasu, księgowych oraz wielu innych,
- projektowanie własnego arkusza kalkulacyjnego (rozwiązywanie zadań), korzystanie z istniejących arkuszy i dostosowanie ich do swoich potrzeb,
- tworzenie wykresów różnych typów.

Sposoby realizacji formy:

- wykład (krótkie wprowadzenie teoretyczne),
- ćwiczenia praktyczne,
- praca indywidualna.

Pomoce dydaktyczne:

- stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu oraz pakietem Microsoft Office,
- podręcznik **G. Koba** „*Informatyka dla klasy I technikum i liceum ogólnokształcącego*”, Wydawnictwo MIGRA
- materiały własne.

Przebieg zajęć:

1. Część organizacyjna.

Wprowadzenie do zajęć:

- a) Proszę zalogować się na własne konto do serwisu Dropbox.com i pobrać na komputer plik o nazwie „excel w szkole.xlsx” i wypakuj go na pulpit komputera.
- b) większość zadań opiera się o poznane wcześniej funkcje i możliwości arkusza kalkulacyjnego.

2. Rozwiązywanie zadań z instruktażem:

Komentarz do wszystkich zadań:

Po rozwiązaniu każdego zadania należy zapisać efekty swojej pracy!

Zadania zawarte w pliku „excel w szkole.xlsx” to skoroszyt składający się z 7 arkuszy, na każdym arkuszu 1 zadanie z różnych dziedzin nauki szkolnej.

Wszystkie wykonywane na zajęciach zadania dostępne będą w wersji elektronicznej każdej zainteresowanej osobie.

Zadanie 1 (komputer):

Komentarz: W zadaniu tym należy zmienić format ceny na walutowy i dokonywać obliczeń w szarych polach stosując poznane

wcześniej operacje na adresach komórek. Obliczenia innych – oznaczonych na białym zadani należy wykonać (dokończyć) w domu.

E21					
	A	B	C	D	E
1					
2		Wykonaj obliczenia zgodnie z treściami zadań. Pozostałe obliczenia wykonaj w domu			
3					
4	KUPUJESZ KOMPUTER				
5		nazwa elementu:	cena:	ZADANIA:	Odpowiedzi:
6	a	jednostka centralna	3100	1	Jaka będzie wartość zestawu komputerowego obejmująca elementy od a do e?
7	b	monitor	400	2	Jaka będzie wartość zestawu komputerowego z drukarką igłową?
8	c	nagrywarka CD	150	3	Jaka będzie wartość urządzeń peryferyjnych, w których skład wchodzi: k, n?
9	d	klawiatura	50	4	Jaka będzie wartość urządzeń peryferyjnych, w których skład wchodzi: j, l, n, o?
10	e	mysz WWW	30	5	Jaka będzie cena oprogramowania razem?
11	f	monitor LCD	2000	6	Jaka będzie cena zestawu komputerowego z urządzeniami z punktu 3?
12	g	nagrywarka DVD	500	7	Jaka będzie cena zestawu komputerowego z urządzeniami z punktu 4?
13	h	klawiatura multimedialna	100	8	Jaka będzie cena punktu 6 wraz z oprogramowaniem?
14	i	mysz bezprzewodowa	65	9	Jaka będzie cena punktu 7 wraz z oprogramowaniem?
15	j	UPS 5 min	300	10	Jaka będzie cena zestawu z punktu 7 jeśli, w dniu zakupu ploter będzie kosztować 20% mniej?
16	k	drukarka atramentowa	400		
17	l	drukarka laserowa	1500		
18	m	drukarka igłowa	800		
19	n	skaner	300		
20	o	ploter	1000		
21	p	Windows 7 prof.	1000		
22	r	MS Office 2007	1500		
23	s	Corel 9.0 PL	500		
24	t	Norton System Works	1000		

Zadanie 2 (średnia):

Komentarz: W zadaniu tym należy wstawić w odpowiednie miejsce funkcję obliczanie średniej arytmetycznej dla każdego ucznia oraz w odpowiednie miejsce pod wynikami egzaminów obliczyć średnie z poszczególnych egzaminów.

Ustaw format komórki tak, aby każde obliczenie miało dwa miejsca dziesiętne

	A	B	C	D	E	F	G
1							
2		Oblicz średnią dla każdego ucznia z obu egzaminów i średni wynik poszczególnych egzaminów					
3							
4							
5							
6		Nazwisko	Imię	Egzamin 1	Egzamin 2	średnia	
7		Zajac	Tomasz	44	48		
8		Nowak	Agnieszka	26	20		
9		Wrona	Bolesław	49	37		
10		Kalarus	Krzysztof	30	33		
11		Kminek	Franciszka	43	46		
12		Krajewski	Kacper	39	50		
13		Szymczak	Barbara	40	42		
14		Grabowski	Jan	26	40		
15		Janik	Ewa	49	26		
16		Małyga	Jakub	30	49		
17		Krawczyk	Maria	43	30		
18		Stopa	Kasia	33	26		
19		Kaczka	Stefan	45	49		
20		Wysocki	Maciej	49	30		
21		Wieczorek	Zofia	38	43		
22		Kotlarska	Anna	27	20		
23		Piechota	Radosław	32	45		
24		Leszczyński	Tadeusz	39	40		
25		Sołtys	Beata	29	33		
26		Kogut	Marian	35	27		
27							
28							
29		średnia z egzaminu					
30							

Zadanie 3 (podróż):

Komentarz: Warunkiem koniecznym do poprawnego wykonania tego zadania jest zastosowanie **adresowania bezwzględnego** komórek. Adresowania takiego wymaga komórka **C3**. Niezbędne jest również wprowadzenie formatu walutowego prowadzonych obliczeń.

	B	C	D	E	F
1					
2	Koszty podróży				
3	Stawka za kilometr	0,32			
4	Miejscowość docelowa	Stan licznika na początku podróży	Stan licznika na końcu podróży	Koszty	
5	Warszawa	10340	10 685,00 zł	110,40 zł	
6	Gdańsk	10800	11 238,00 zł		
7	Słupsk	11248	11 702,00 zł		
8	Kraków	11745	12 016,00 zł		
9	Zamość	12756	13 347,00 zł		
10	Kielce	13349	13 742,00 zł		
11	Radom	13750	14 069,00 zł		
12	Przemyśl	14110	14 633,00 zł		
13	Katowice	14640	14 835,00 zł		
14	Leszno	14842	14 941,00 zł		
15					
16					
17	Oblicz koszt podróży. W jakich okolicznościach obliczenie będzie realne?				
18					

Zadania dotyczące wstawiania wykresów są ćwiczeniami kolejnych nowopoznanych możliwości, jakie daje arkusz kalkulacyjny

Zadanie 4 (wykres 1):

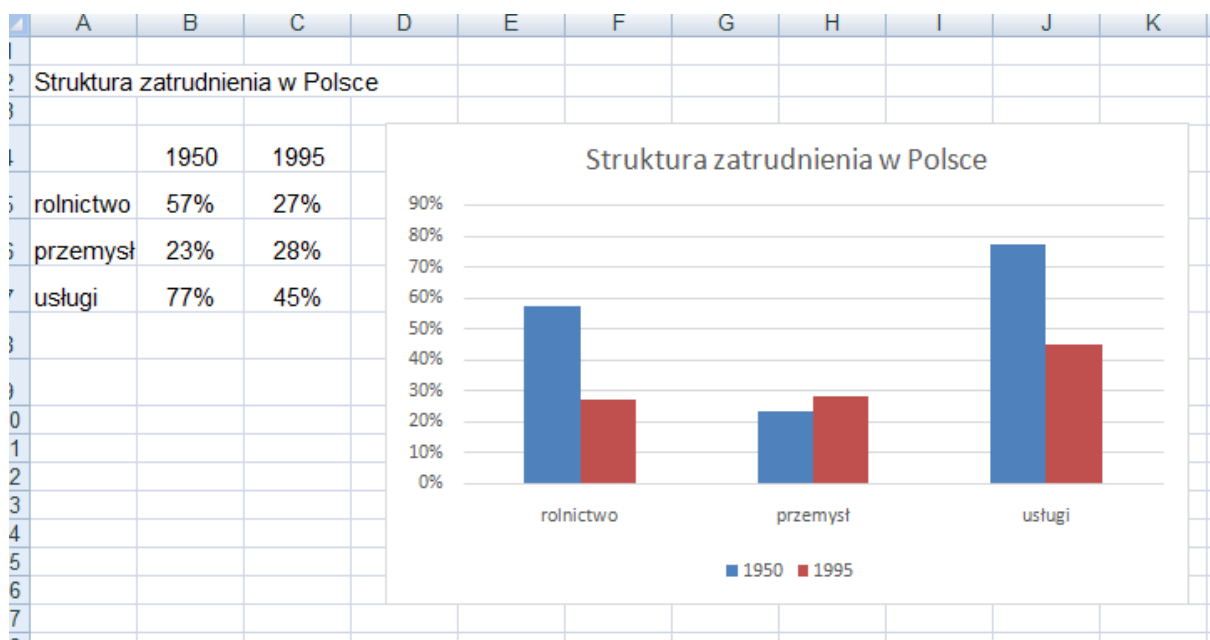
Komentarz: W tym zadaniu należy wstawić wykres kołowy, tak aby uzyskać efekt pokazany wraz z treścią zadania.

Zadanie 5 (wykres 2):

Komentarz: Zadanie to przedstawia wykorzystanie Excel'a na lekcji geografii. Do danych dotyczących struktury zatrudnienia należy dopasować wykres.

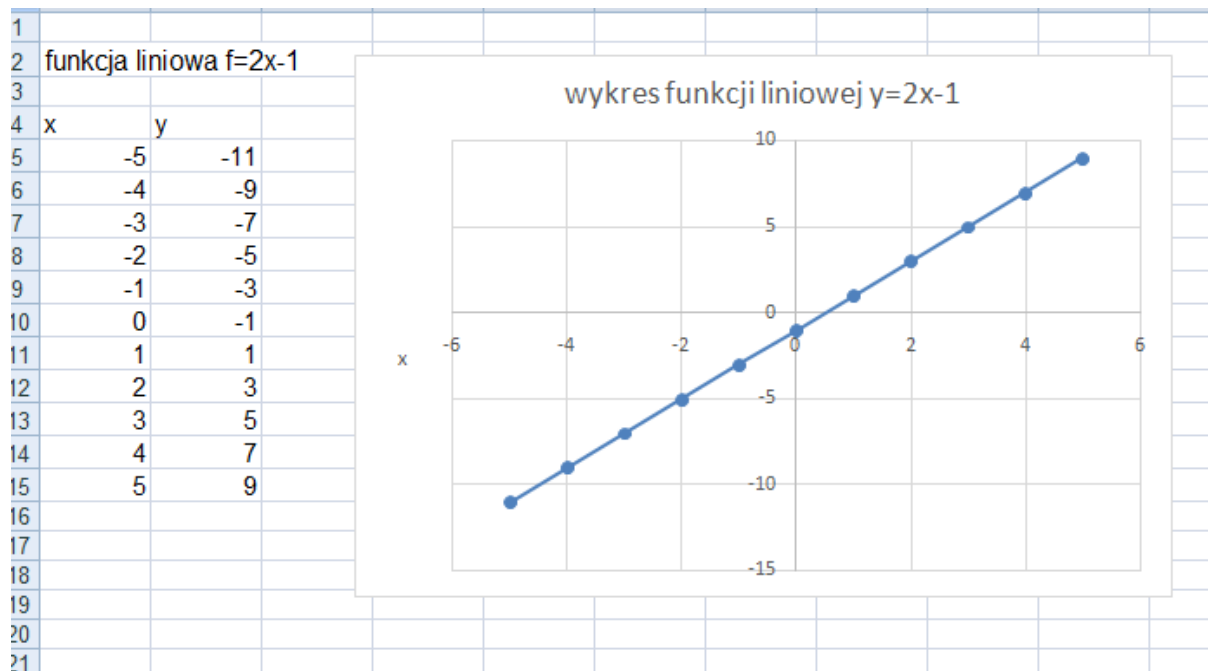
Najbardziej odpowiedni jest tu wykres kolumnowy, co widać na zrzucie ekranu przedstawiającym rozwiązane zadanie.

Zadanie 6 (wykres matematyczny):

Komentarz: W zadaniu tym należy wykonać wykres funkcji liniowej tak, aby początek układu współrzędnych znajdował się na środku pola wykresu i przecinał się punkcie (0,0). Jest to jeden z niewielu rodzajów wykresów, ponieważ najczęściej stosowane wykresy posiadają oś Y (pionową) po lewej stronie obszaru wykresu a oś X (poziomą) na dole.

Wykres jest pokazany dla dziedziny funkcji (-5,5).

3. Podsumowanie i praca domowa.

- Pokazano powyżej wykorzystywane w szkole możliwości arkusza kalkulacyjnego.
- Proszę zamknąć plik i umieścić go w odpowiednim folderze serwisu Dropbox.

Praca domowa:

Dokończ zadanie 1 i przeanalizuj zadanie x (jak poniżej)

Praca domowa									
W jakim przedmiocie szkolnym znajdziesz zastosowanie arkusza kalkulacyjnego.									
Podaj przykład									

Eliza Matusiak
Konspekt zajęć otwartych
„Praca z edytorem tekstu i w chmurze”

Temat: Praca z edytorem tekstu i w chmurze.

Czas zajęć: 1 godz.

Adresat: klasa I technikum

Cele ogólne:

- wykorzystanie edytora tekstu i narzędzi online na lekcji informatyki w szkole ponadgimnazjalnej,
- utrwalenie i uzupełnienie podstawowych wiadomości o edycji tekstu,
- praca w serwisie Dropbox.com jako przykład dobrych praktyk w pracy z uczniem,

Cele szczegółowe - uczeń:

- posługuje się wirtualnym dyskiem Dropbox, edytorem tekstu w zakresie podstawowym oraz programem do kompresji/dekompresji plików,
- zachowuje bezpieczeństwo w pracy na kontach w Internecie.

Treści kształcenia:

- korzystanie z serwisu Dropbox,
- korzystanie z wybranego edytora tekstu i programu do kompresji/dekompresji plików.

Sposoby realizacji formy:

- wykład (krótkie wprowadzenie teoretyczne),
- ćwiczenia praktyczne,
- praca indywidualna.

Pomoce dydaktyczne:

- stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu oraz pakietem Microsoft Office,
- podręcznik **G. Koba** „*Informatyka dla klasy I technikum i liceum ogólnokształcącego*”, Wydawnictwo MIGRA
- materiały własne.

Przebieg zajęć:

4. Część organizacyjna.

Wprowadzenie do zajęć:

- c) Proszę zalogować się na własne konto do serwisu Dropbox.com i pobrać na komputer plik o nazwie „WORD 1.exe” i wypakuj go na pulpit komputera.
- d) Są to pierwsze zajęcia z edytorem tekstu WORD. Ćwiczenia oparte są o proste, podstawowe funkcje wykorzystywane w edycji tekstów.

5. Rozwiązywanie zadań z instruktażem:

Komentarz do wszystkich zadań:

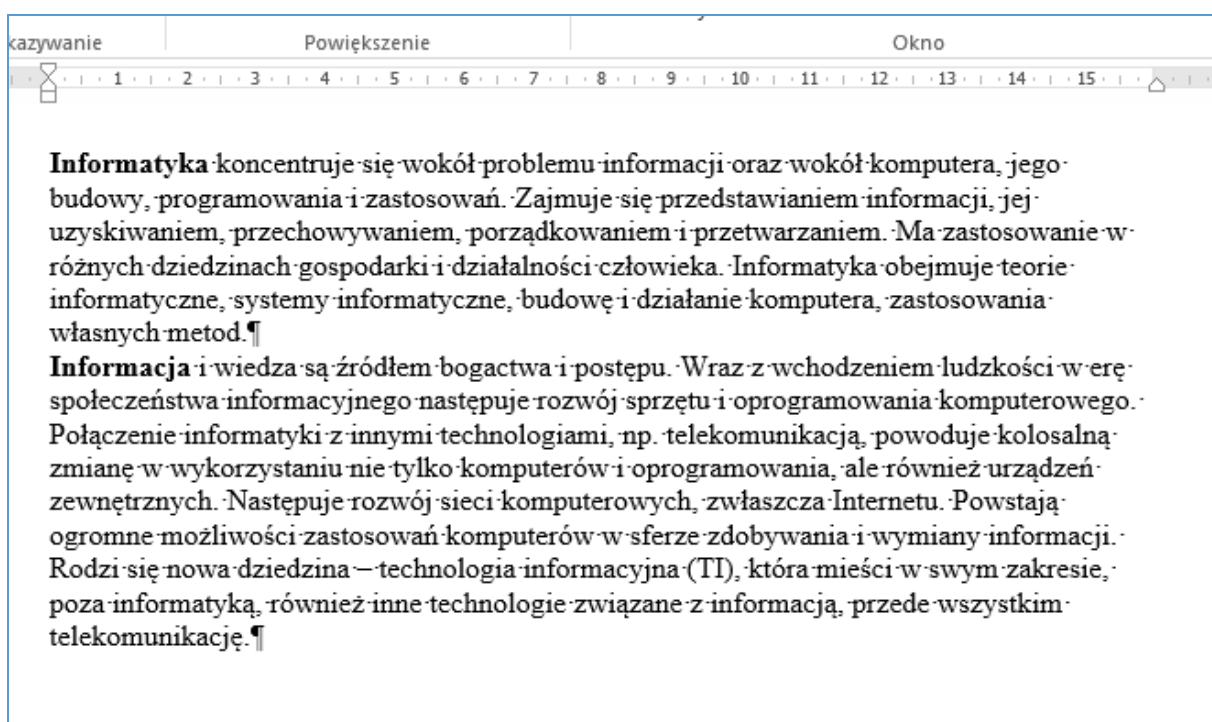
Po rozwiązaniu każdego zadania należy zapisać efekty swojej pracy!

Zadania zawarte w pliku „WORD 1.exe” to folder skompresowany do samo rozpakowującego się archiwum programu Win RAR. Każdy plik tego folderu to oddzielne ćwiczenie, które uczeń musi wykonać wykorzystując określone funkcje programu WORD.

Wszystkie wykonywane na zajęciach zadania dostępne będą w wersji elektronicznej każdej zainteresowanej osobie.

Ćwiczenie 1 (Tekst 3):

Komentarz: W ćwiczeniu tym należy: wyjustować tekst, zmienić rozmiar czcionki na 16 punktów, a następnie przenieść każdy jednoliterowy spójnik i przyimek znajdujący się na końcu wiersza na początek kolejnego wiersza. Do przenoszenia tych wyrazów konieczne jest zastosowanie **spacji nierozdzielającej** (tzw. twardej spacji), która jest kombinacją klawiszy **Ctrl+Shift+spacja**.

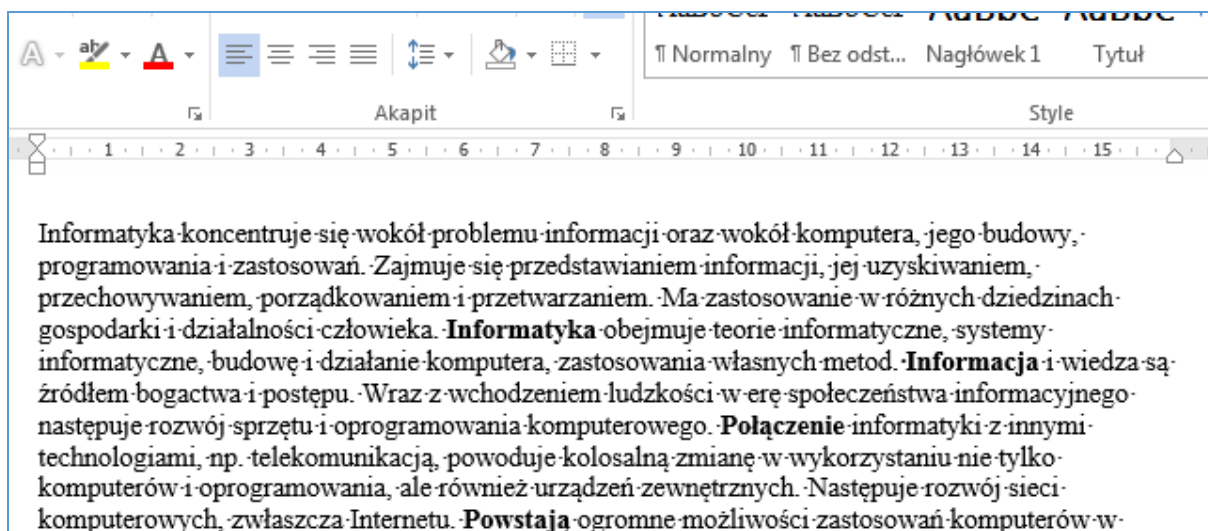

Ćwiczenie 2 (Tekst 4):

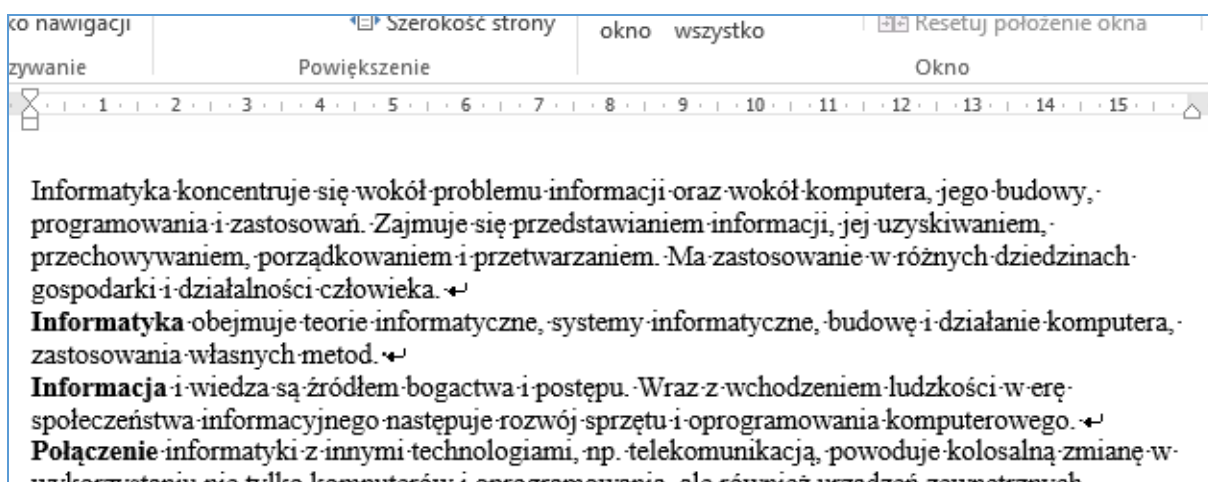
Komentarz: Zawarty w ćwiczeniu tekst powinien być rozmieszczony tak, aby zdania zaczynające się od słów wyróżnionych pogrubieniem były zapisane od nowego wiersza, ale nadal pozostawały w tym samym akapicie.

Na początku takiego zdania należy wstawić ręczny podział wiersza, naciskając kombinację klawiszy **Shift+Enter**, (znak ↵).

zrzut ekranu przed wykonaniem ćwiczenia

zrzut ekranu po wykonaniu ćwiczenia

Ćwiczenie 3 (Tekst 7):

Komentarz: Plik **Tekst 7** to kilka stron tekstu, różnie sformatowanego. Należy w nim ustalić jednolite wcięcia: Wcięcie całego tekstu z lewej strony na 2 cm oraz wcięcie pierwszego wiersza każdego akapitu na 1,5 cm.

fragment pliku **Tekst 7**

Cezary dostał był właśnie promocję z klasy czwartej do piątej i skończył czteremasty rok życia, gdy Seweryna Baryk jako oficera zapasowego powołano do wojska. – Wojna wybuchła. Szybko, w ciągu paru dni, idylla rodzinna została zdrungotana. Cezary znalazł się sam z matką w osieroconym mieszkaniu. Gdy odprowadzał ojca na statek wojenny odchodzący do Astrachania, nie czuł żadnego zgola żalu. Nowość! Zajmowały go tysiące szczegółów, drobiazgów, dat, nazwisk, cyfr, związanych z przebraniem się ojca w mundur oficerski. Pakował walizkę, świętą walizkę ojcowiską z grubą, złotej skóry, z metalowym okuciem, z wytłumiętym inicjałem i mnóstwem wewnątrz tajemniczych przegródek. Nie podzielał i nie rozumiał zupełnie płaczu i spasmów matki, desperującej od świtu do nocy. Dopiero gdy ojciec w gronie innych oficerów został na pokładzie, a on sam z matką na brzegu, i kładkę z halasem odepchnięto, Cezarek doznał napadu przerażenia, jakiego jeszcze nigdy w życiu nie doświadczył. Pod naciskiem tego uczucia wyściął ręce i począł krzyczeć jak istny dzieciak. Lecz znaki uspokajające, które kładły w powietrzu białe ręce ojcowiska, uciszyły go tak nagle, jak nagle przysłała ta ślepa boleść dziśniece. Przecie to na krótko! Istne manewry! Wojna nie będzie trwała długo. Jakies tam parę tygodni. Może miesiąc. Najwyżej dwa. Wal ryzykuj! Przesuniesz się po polach wrogów, zmiatasz przeszkody jak marchew czy kukurydzę i wszystko wróci do normy. Tak mówili wszyscy i taką też opinię w spidku po ojcu odjeżdżającym otrzymał Cezary. Gdy z portu wracał do domu z matką, zaiste jak grób zmilczająca, był już wesoły. Pocieszyło go to i owo, a nade wszystko perspektywa swobody. Ojciec, który go nigdy a nigdy nie karał, nigdy nawet nie lajał, a strofował półtwardem, z lekką drwiną, dowcipkując, posiadał nad synem władzę szalną, nieśmierną. Wtęrow łagodnemu uśmiechowi ojca, wtęrow jego grzecznym zaleceniom i pokornym radom, dobrotliwym próbom, rzuconym wśród umiagów i zabawy – nic nie można było porównać. Były to kanony i paragrafy woli, narzucone z uśmiechem i samochcą w gronie półszczęci. Był to rząd samowładny i dyktatura tak nieśmierna, iż nic, literalnie nic nie mogło jej przełamać. Teraz ta szalona obłąka rozsiadła się i samochć opadła. Przestępek paniczny w oczach matki: – „Co na to ojciec powie?” – znikł. Ojciec usunął się z mieszkania i ze świata, a jego nieobecność powiedziała: „Rob, co chcesz!” Swoboda uszczęśliwiła Cezarka. Przerażeniem napęchła jego matkę. – Co teraz będzie? – szepotała szalując ręką.	mu dawniej nie wolno było przekraczać, rzucił się na prawo i na lewo, w tył i naprzód – żeby wartyko dawniej zakazane dokładnie obejrzeć. Całe teraz dnie spędzał poza domem na łobuzerii z kolegami, na grach, zabawkach, sekapadach i wargusach. Gdy się skończyły wakacje, „ucieczka” do gimnazjum i pobierał w domu jak dawniej lekcje francuskiego i niemieckiego, angielskiego i polskiego języka, ale był to już raczej szereg awantur, a niezas i bójek. Z każdym teraz belfrem sadziwał, waczynał kłótnie i toczył nieskończone procesy, domagał bowiem stale „niesprawiedliwości” i „krzywd”, za które znówu jako człowiek honoru musiał się mścić w sposób właściwy i za właściwy uznany w sferach miazdajnych, wśród „starych” kolegów piątej klasy. Zabawy – zresztą niewinne – łazegostwo i urwisostwo, pochłonyły go jak jakiś żywioł. W gronie kilku starych kolegów dralował z lakry i bujał po okolicy, a nawet nocą ganiał po ulicach, po jamach i wertepach, po szwalniach gwiełryjskich świątyn i ruinach starych meczetów. Wyrwanwy się z ojcowiskiej uciążliwości nie mógł już znieść żadnego arkamu. Nieszczęsna matka traciła głowę, rozpływała się we łzach i gasła z niepokojem. Na widok tych łez gorskich i nudzących go aż do śmierci Cezary poprawiał się na dzień, z trudem – na dwa. Na trzeci już znówu gdzieś coś pisał. Wybijal szczyt Tatarom, wdzierał się na plaskie dachy domów i, niewidzialny, strzelał z procy do domowników. Tam wywiercił dziurę w ścianie domu, tyłem odwróconego do ulicy, żeby przez otwór przypatrywać się „sonom” milionera muzułmanina, chodzącym po beadrzewnym ogródku bez czarzafów, czyli jedwabnych szalon na twarzach – tu zorganizował nieznośnemu belfrowi kocią muzykę. Nocą, bez celu i sensu walał się po nieskończonym bulwarze nowego miasta albo po prostu jak beznamiętny pies ganiał po zaułkach, po wąskich i stromych uliczkach starego, uwijał się w porcie, w brudach i czadach „czarnego miasta” lub między wulkanami, których kraterzy wyrzucają słone błoto. Ta konieczność włóczenia się, beczolowego cwalem wyrzynania z miejsca na miejsce stała się zalogiem i pasją. Nie mógł usiedzieć. Nadto – gry. Gry w piłkę, w pasek, w jakieś kamyczki, „kiczki” w wytwórczane gruzińskie kostki. Próżniacze dnie Cezarego napełnione były jednak nie były jakimi pracami. Uczył się roli do testru koleżeńkiego o treści rozbojniczej, który miał być odegrany sekretnie w szubryzaczach starych bakinińskich fortalij. Budował wraz z innymi skrytki w skalnych pieczarach i w labiryncie starych murów, w celu przechowywania zakazanych ksiąg, nieprzawoitych wierszy Puszkina i innych
---	--

Ćwiczenie 4 (Rozkład jazdy):

Komentarz: W ćwiczeniu tym należy zamienić tekst na tabelę. Ze wskazaniem separatorów tekstu (tu: **przecinek**)

przed wykonaniem

po wykonaniu

Stacja, Przyjazd, Odjazd	Przyjazd	Odjazd
Jelenia Góra, 6:22	6:22	
Janowice Wielkie, 6:36, 6:36	6:36	6:36
Marciszów, 6:44, 6:45	6:44	6:45
Wałbrzych Główny, 7:17, 7:18	7:17	7:18
Wałbrzych Miasto, 7:34, 7:35	7:34	7:35

Ćwiczenie 5 (Komunikacja):

Komentarz: W ćwiczeniu tym należy zastosować funkcję odwrotną do poprzedniej. Zamienić tabelę na tekst ze wskazaniem separatorów tekstu. W tym przypadku będzie to **akapit**.

przed wykonaniem

Akapit		Style
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15		
Poczta elektroniczna (e-mail)	Usługa służąca do przesyłania wiadomości tekstowych, tzw. listów elektronicznych, do których można dołączać załączniki (np. teksty, obrazy, muzykę, filmy).	Wymaga posiadania konta pocztowego (firmowego, darmowego lub komercyjnego) lub dostępu do konta pocztowego za pomocą specjalnego programu pocztowego lub strony WWW.
Czat	Serwis internetowy umożliwiający prowadzenie rozmów w czasie rzeczywistym.	Wymaga wejścia na odpowiednią stronę WWW; niekiedy należy zainstalować odpowiednie oprogramowanie (dodatkową wtyczkę).
Komunikator	Program komputerowy umożliwiający	Wymaga zainstalowania odpowiedniego

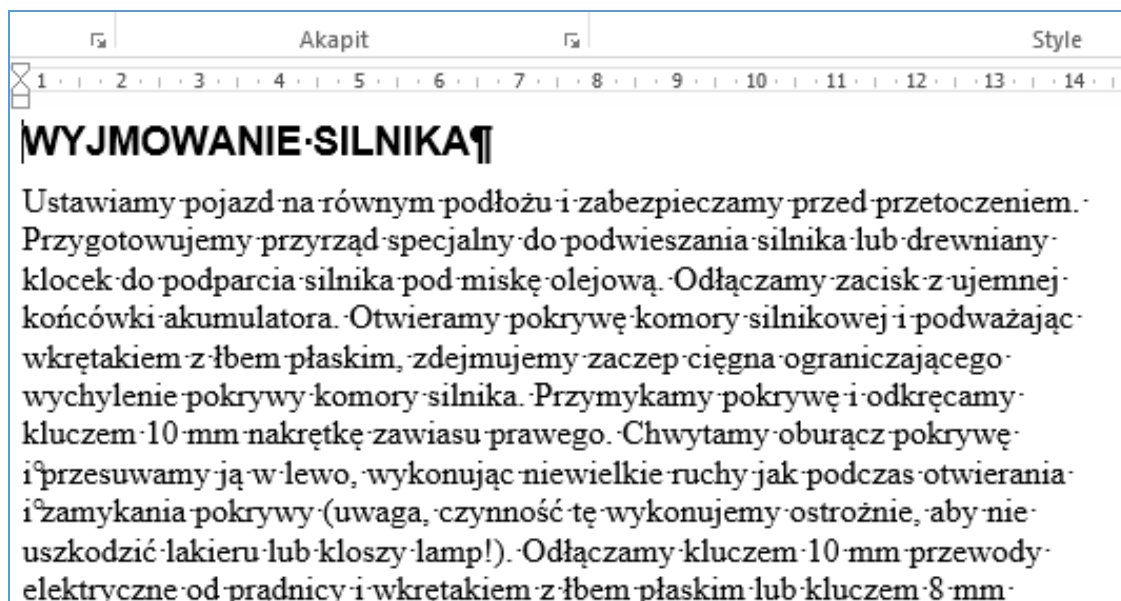
po wykonaniu

Akapit		Style
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15		
Poczta elektroniczna (e-mail)		
Usługa służąca do przesyłania wiadomości tekstowych, tzw. listów elektronicznych, do których można dołączać załączniki (np. teksty, obrazy, muzykę, filmy).		
Wymaga posiadania konta pocztowego (firmowego, darmowego lub komercyjnego) lub dostępu do konta pocztowego za pomocą specjalnego programu pocztowego lub strony WWW.		
Czat		
Serwis internetowy umożliwiający prowadzenie rozmów w czasie rzeczywistym.		
Wymaga wejścia na odpowiednią stronę WWW; niekiedy należy zainstalować odpowiednie oprogramowanie (dodatkową wtyczkę).		
Komunikator internetowy		
Program komputerowy umożliwiający natychmiastowe przysyłanie komunikatów tekstowych.		

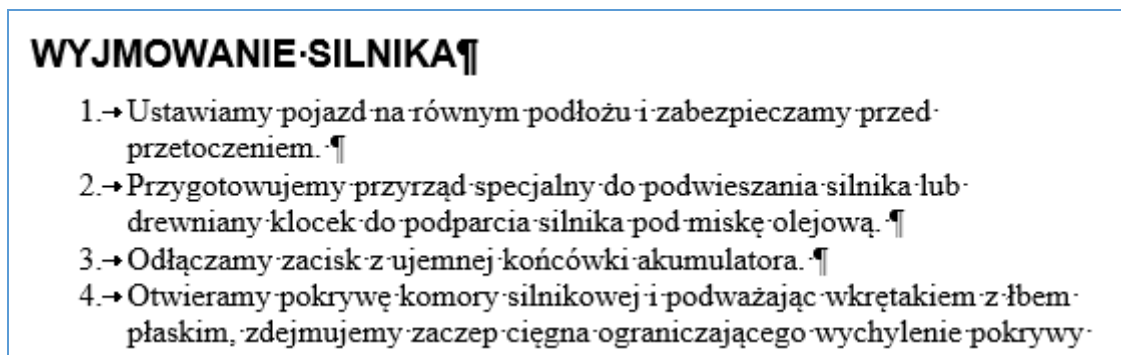
Ćwiczenie 6 (Lista):

Komentarz: W ćwiczeniu mamy do czynienia z jednolitym tekstem. Korzystając z funkcji wyszukiwania i zamiany znaków umieść każde zdanie tekstu z oddzielnym akapicie i zastosuj listę numerowaną.

przed wykonaniem

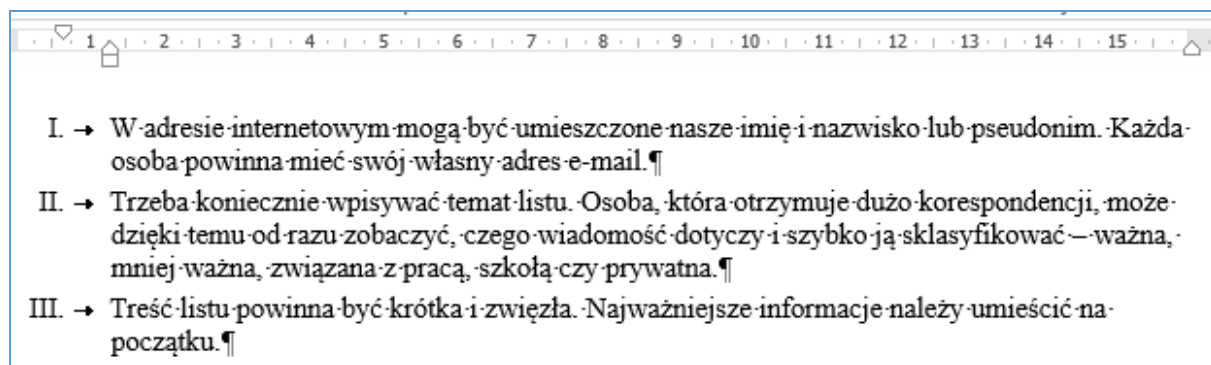
po wykonaniu

Ćwiczenie 7 (Zasady netykiety):

Komentarz: W ćwiczeniu należy zastosować numerowanie liczbami rzymskimi.

Każdy punkt powinien zawierać dwa zdania jak na zrzucie.

6. Podsumowanie i praca domowa.

- c) Powyższe ćwiczenia dotyczyły wykorzystania podstawowych funkcji wykorzystywanych w edycji tekstu.
- d) Po zamknięciu plików, proszę umieścić je w odpowiednim folderze serwisu Dropbox. Czynność tę można wykonać na pojedynczych plikach lub wysłać wszystko razem po spakowaniu ich programem do kompresji plików.

Praca domowa:

Wykonaj ćwiczenie **Tekst 6** – polegające na sprawdzeniu i skorygowaniu błędów w edycji zawartego w tym pliku tekstu.

Komentarz: tekst w pliku posiada różne style formatowania – należy je ujednolicić.

Z OSTATNIEJ CHWILI - co w oświacie piszczy...

przedruk ze strony internetowej Misisterstwa Edukacji Narodowej

Od 1 września nie będzie godzin karcianych – ustawa podpisana przez Prezydenta.

Zmiany sposobu realizowania tygodniowego czasu pracy nauczycieli to najważniejsza zmiana w nowelizacji ustawy Karta Nauczyciela.

Prezydent RP Andrzej Duda podpisał w środę ustawę z dnia 18 marca 2016 o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw.

Od 1 września 2016 r. zostaną zniesione tzw. godziny karciane. Obecnie każdy nauczyciel w szkole podstawowej i gimnazjum musi poświęcić dwie godziny w tygodniu na zajęcia pozalekcyjne. Natomiast nauczyciel szkoły ponadgimnazjalnej jedną godzinę. W związku z likwidacją obowiązku prowadzenia zajęć pozalekcyjnych w dotychczasowej formule, zaproponowano zniesienie obowiązku ich rozliczania. Jest to rozwiązanie korzystne dla nauczycieli, bo oznacza odciążenie ich od nadmiernych obowiązków biurokratycznych.

W nowelizacji uporządkowano i unowocześniono przepisy dotyczące postępowania dyscyplinarnego wobec nauczycieli. Przeniesiono na poziom ustawy rozwiązania dotyczące praw i obowiązków uczestników tego postępowania.

Ponadto przewidziano objęcie wszystkich nauczycieli przepisami o odpowiedzialności dyscyplinarnej. Rozszerzono także w stosunku do nich

wymóg niekaralności. Nowe regulacje mają uniemożliwić zatrudnienie w charakterze nauczyciela w przedszkolu, szkole lub innej placówce oświatowej osoby, która nie posiada pełnej zdolności do czynności prawnych i nie korzysta z praw publicznych. Przepisy przewidują także stworzenie rejestru, który będzie prowadzony przez Ministra Edukacji Narodowej. Ma to być skuteczne narzędzie niedopuszczające do pracy z dziećmi nauczycieli ukaranych najwyższymi karami dyscyplinarnymi – zwolnienia z pracy z zakazem przyjęcia do pracy w oświacie przez 3 lata oraz wydalenia z zawodu.

Zaproponowano również przepisy, które ułatwią planowanie i wypłacanie jednorazowej gratyfikacji pieniężnej nauczycielom, którym Minister Edukacji Narodowej przyznał tytuł honorowy profesora oświaty. Tytuł ten jest nadawany nauczycielom, którzy w trakcie wieloletniej pracy pedagogicznej wyróżnili się wybitnymi osiągnięciami pedagogicznymi. Kandydaci do tytułu muszą legitymować się 20-letnim stażem pracy w zawodzie, w tym co najmniej 10-letnim okresem pracy na stanowisku nauczyciela dyplomowanego. Każdy uhonorowany otrzymuje jednorazową gratyfikację – 18 tys. zł brutto. Począwszy od 2017 r. na ten cel trzeba będzie przeznaczać z budżetu państwa do 450 tys. zł.

Nowe rozwiązania będą obowiązywały po 14 dniach od daty ich ogłoszenia w Dzienniku Ustaw, z wyjątkiem przepisów, dla których wyznaczono inne terminy wejścia w życie.

*Departament Informacji i Promocji
Ministerstwo Edukacji Narodowej*

Rozmowy w MEN o innowacjach.

Wczoraj wiceminister edukacji Maciej Kopeć wziął udział w dyskusji na temat problemów i wyzwań stojących przed systemem oświaty w kontekście wdrażania innowacji w szkołach.

W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele szkół, pracodawców zrzeszonych w Komitecie Cyfrowej Edukacji Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji, organizacji pozarządowych a także ministerstw: Edukacji, Cyfryzacji oraz Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Głównym tematem rozmów była problematyka związana z wdrażaniem do szkół szerokopasmowego internetu. Dyskutowano także o pomysłach związanych z wprowadzaniem innowacji do placówek oświatowych.

Wnioski z wczorajszej dyskusji pomogą w opracowaniu przez Departament Podręczników, Programów i Innowacji MEN rekomendacji w zakresie rozwoju innowacji w placówkach oświatowych.

Czekamy na ankiety – program „Internet dla szkół”.

Do piątku, 29 kwietnia czekamy na ankiety na temat sposobu korzystania z internetu od szkół, które jeszcze tego nie zrobiły. Wyniki posłużą opracowaniu listy placówek objętych programem „Internet dla szkół”.

Do tej pory, do 26 kwietnia, ankiety wypełniło już ponad 87% wszystkich szkół podstawowych i ponadpodstawowych w Polsce. Do tego dnia ankiety wypełniło 26 684 podmiotów. Ministerstwo Edukacji Narodowej czeka jeszcze na odpowiedzi od 3 927 szkół, które serdecznie zachęcamy do przesyłania ankiet.

Dostęp do szerokopasmowego internetu dla wszystkich szkół podstawowych i ponadpodstawowych w Polsce to główny cel programu ogłoszonego 22 grudnia 2015 r. przez Ministerstwo Cyfryzacji wspólnie z Ministerstwem Edukacji Narodowej oraz Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Źródłem finansowania tego programu mają być środki z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa znajdującego się w dyspozycji Ministra Cyfryzacji.

W ramach przygotowań do realizacji programu, Ministerstwo Cyfryzacji wraz z Ministerstwem Edukacji Narodowej przygotowało w marcu br. ankietę. Skierowano ją do 30 611 szkół podstawowych i ponadpodstawowych, zarówno publicznych, jak i niepublicznych. Celem ankiety było zebranie informacji bezpośrednio od placówek oświatowych na temat sposobu korzystania przez nie z internetu. Zebrane dane mają pomóc w przygotowaniu listy placówek szkolnych biorących udział w projekcie „Internet dla szkół”.

Do tej pory placówki szkolne nie brały udziału w tak szeroko zakrojonych badaniach ankietowych w kwestii dostępu do internetu. Na uwagę zasługuje fakt, że dla potrzeb komunikacji ze szkołami użyty został system

informatyczny, który znacząco przyspieszył proces zbierania danych. Dotyczyło to także analizy zebranych informacji dla potrzeb ustalenia mapy działań planowanych przez Ministra Cyfryzacji we współpracy z Ministrem Edukacji Narodowej.

Po zakończeniu zbierania danych bezpośrednio od placówek szkolnych Minister Cyfryzacji dokona porównania uzyskanych informacji z danymi z Systemu Informacji o Infrastrukturze Szerokopasmowej oraz danymi zebranymi w ramach konsultacji od przedsiębiorców telekomunikacyjnych (tzw. *cross-check*). Tak zebrane i krzyżowo zweryfikowane dane posłużą Ministrowi Cyfryzacji do zbudowania finalnej wersji listy szkół objętych planowanych programem pomocowym.

Ostateczny termin wypełnienia ankiet dotyczących dostępu do internetu przez szkoły mija 29 kwietnia br. Po tym czasie proces zbierania danych od szkół zostanie zakończony.